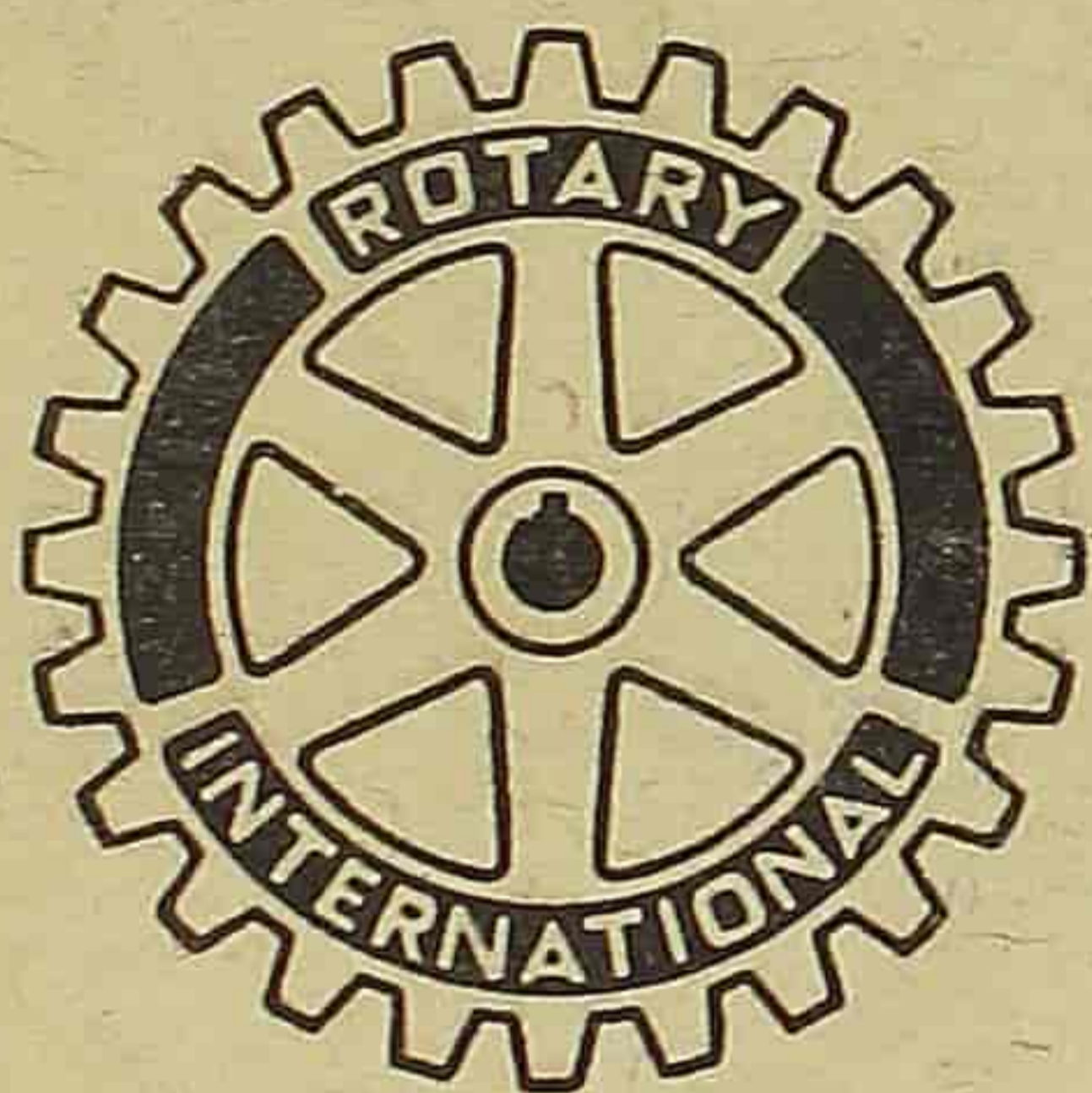

JUGOSLOVENSKI ROTAR

С А Д Р Ж А Ј / C O N T E N T S

V-to pismo guvernera 77. distrikta — V-th Monthly letter of the Governor of 77th District *Dr. Milan Stojadinović* / Мала антанга — Little Entente *St. Pelivanović* / Ваздушна опасност — Danger from the air *Ing. Tadija Sondermajer* / Историја Ротаретва у Југославији (IV Оснивање Ротари клуба у Новом Саду) — History of Rotary Movement in Yugoslavia *Dr. Branko Petrović* / И Ротарске финансије осећају општу кризу — Rotary finances also feel the general crisis: *K.* / Prisustvovanje na klubskim sednicama — Attendance in clubs / *Život* Rotary klubova u Jugoslaviji — Life of Rotary Clubs in Yugoslavia / *Život* Rotary klubova izvan Jugoslavije — Rotary Life outside Yugoslavia / Pregled štampe — Review of Press

N O V E M B A R 1 9 3 3 B E O G R A D

Посетите

Трговачки Музеј Завода за
унапређивање спољне трго-
вине, Београд, 29 Милоша
Великог

Стална изложба робних узорака

Visit

The Commercial Museum of
the Office for Foreign Trade
Beograd Milosha Velikog 29

A permanent ex- hibition of samples

Пре сваког путовања
железницом,
бродом
или
авионом

посетите

ПУТНИК-А

добићете бесплатно:
Савете,
Информације,
Брошуре,
све возне карте
уз оригиналне цене

Билетарница Београд:
Теразије број 10
Телеф. 23-620 и 23-164

KONCERN KRUPP A.G.

ESSEN • MAGDEBURG • KIEL • RHEINHAUSEN

Sve vrste **čelika**, do najfinijeg i najtvrdjeg;
nehrdajući, Widia. **Gvoždje** svih profila; ši-
ne, konstrukcije, mostovi, hale, dizalice itd.
Lokomotive, teretni automobili, bageri, kom-
presori, dizelmotori, **kompletni fabrični**
uredjaji za: sve rude, cement, ulje, gumu,
linoleum, livaonice, valjaonice, rafinerije,
kemičke fabrike. **Brodogradilište**

GENERALNO ZASTUPSTVO: **HARAZIM LUJO**
BEOGRAD • KRALJA MILANA 6 • TELEFONI: 23-1-15, 21-4-18

PETO PISMO GUVERNERA 77 DISTRIKTA
PRETSEDNICIMA I TAJNICIMA R. C.

Beograd, 10 novembra 1933.

Draga braćo rotari,

1) Iz Montreala imam jednu vrlo radosnu vest: predsednik R. I. John Nelson mi piše, da ima nameru posetiti našu zemlju s proleća naredne godine. To će biti prvi put, da predsednik R. I. dolazi u Jugoslaviju. Stavio sam se odmah sa njim u vezu odnosno datuma njegovog dolaska i čim bude preciznije utvrđen pravac njegovog putovanja i vreme dolaska — klubovi će na vreme biti obavješteni. Svakako će to biti jedan istorijski datum u našem pokretu i svi jugoslovenski rotari biće srećni da svog predsednika Johna Nelsona pozdrave u svojoj sredini.

2) Poslednjih dana rad našeg Distrikta na ispunjenju 6. rotarskog cilja bio je vrlo živahan.

a) *Italijansko-Jugoslovenski komitet* obrazovan je. Moj italijanski kolega, Njegova ekscelencija general Piccione odredio je u ovaj Komitet R. C. Trst i Veneciju, sa označenjem Trsta kao sponu između klubova. Od strane našeg Distrikta odredio sam klubove: Beograd i Ljubljanu, a R. C. Beograd kao sponu. Ovaj rad klubova treba da počne odmah.

b) *Čehoslovačko-Austro-Jugoslovenski Komitet* za ekonomsko približenje treba da ima svoju prvu sednicu 14 ov. mes. u Beču. Delegati su naznačeni od strane sva tri Distrikta. Njih očekuje jedan veliki zadatak u današnje doba ekonomskog egoizma,

c) *Put u Sofiju*, na svečanost predaje chartera prvom R. C. u Bugarskoj, 4 novembra, privukao je na sebe veliku pažnju jugoslovenskih rotara. Ukupno je bilo zastupljeno u Sofiji sedam klubova, sa ukupno 34 rotara i 6 dama. Bili su rotari iz Beograda, Ljubljane, Novog Sada, Osijeka, Skoplja, Sušaka i Zagreba. Doček je bio srdačan i bavljenje u Sofiji ostaće u prijatnoj uspomeni. Predsednik R. C. Sofija, ministar Nedkoff, sa dostojanstvom i sa svom potrebnom kurtoazijom jednog iskusnog diplomate rukovodio je svečanom sednicom, kojoj su prisustvovali, pored gostiju iz Jugoslavije, još i Honorary Commissioner Gerbel, u ime R. I. i evropski sekretar Alex. O. Potter.

3) Rotarski pokret u Jugoslaviji imaće uskoro da zabeleži jedan nov dobitak: *R. C. u Dubrovniku!* Odsta je bilo potrebno, da ovaj naš lepi grad na plavome Jadranu udje u veliku rotarsku porodicu. Ako se bude imalo vremena, da se i poslednje pripreme privedu kraju — a moj predstavnik, brat Edo, past-governor, na tome vrlo živo radi — onda će osnivanje ovog kluba biti izvršeno 2 decembra. Svečanost Chartera bila bi onda verovatno na Sv. Vlaha.

4) Prvu zvaničnu *posetu* učinio sam *R. C. Novi Sad*, 27 oktobra. Pošto guverneri obično na prvom mestu posećuju one klubove, koji su slabiji, u kojima sve stvari ne idu kako treba — moram naročito istaći, da to nije slučaj sa Novim Sadom. Tamo je bila priredjena jedna kulturna smotra pa u vezi sa tim bila je predviđjena i jedna svećana sednica u R. C. Tako sam iskoristio tu priliku i miło mi je da mogu i na ovaj način izraziti svoje zadovoljstvo sa svim onim što sam video u R. C. Novi Sad. Nadam se da ni drugi klubovi neće zaostati iza Novog Sada i da će, ukoliko po negde još sve nije u svome najboljem redu, to u najkraćem vremenu predsednici dovesti da bude kako treba.

5) Iz podnetih izveštaja o frekvenciji za mesec oktobar — ovo je prvi put od početka ove rotarske godine da su svi klubovi ove izveštaje na vreme poslali! — vidim, da na prvom mestu dolazi naš najmladji klub, R. C. Šibenik, sa prosečnom frekvencijom od 90%. Uopšte se opaža veći procenat frekvencije kod svih klubova. Sve izveštaje dobijam brže i urednije. Ceo rotarski život teče punom snagom. Vidi se da je letnji odmor prošao i da su svi rotari opet marljivo prilegli na svoj uzvišeni rotarski posao. To me veseli!

Sa iskrenim rotarskim pozdravom

Dr. Milan Stojadinović,
Guverner 77. Distrikta R. I.

Rot. St. Delivanović, Section Chief in the Ministry of Foreign Affairs, has given in the Beograd Rotary Club a very interesting address on Little Entente political and economical. He stated that the Little Entente is an important factor for the maintenance of peace in Central Europe. His address has attracted a number of distinguished guests: H. E. Mr. Jevtić, Yugoslav Minister of Foreign Affairs, H. E. Mr. Schwarzburg-Gunther, Polish Minister in Beograd, H. E. Mr. Dr. Velner, Czechoslovak Minister in Beograd, H. E. Mr. Guranesco, Rumanian Minister in Beograd.

We reproduce here that part of his address, which relates the history of the creation of Little Entente.

П акт Мале Антанте, потписан у Женеви фебруара месеца текуће године, догађај је од првостепеног значаја и у политичком и у привредном погледу, како у међусобном односу три државе Мале Антанте, тако и Мале Антанте као целине, према трећим. И ако регионалан споразум, Пакт је неоспорно и регионалан напор за консолидацију организације Европе и послератног поретка.

Његов је значај у толико већи, јер се манифестује у тренутку најјаче депресије, у једној Европи ослабљеној, деморализованој привредним и социјалним кризама, у тренутку, када су у порасту и када се организују разни економски и социјални егоизми, разни активизми, у разним правцима, са супротним тенденцијама и циљевима — то јест све слепе, деструктивне и противдруштвене силе.

Осећање блиске опасности, или у најмању руку осећање озбиљне збње у данашњим приликама, утицало је на политику три земље, које су то најреалније осетиле, и определило их да и у међународном погледу узму активнији став.

Овај, да га назовемо формално нов, статут Мале Антанте, значи и нов момент, развој, савршенији облик досадашње сарадње три државе чланице, сарадње којој је постављена основа још у 1919 години. Он је појачао иначе солидне везе између три државе у односу према трећим, поставио једну линију интереса у спољашње-политичком погледу. У економском погледу Пакт је поставио основицу за изградњу једне солидне привредне целине у односу према трећим, и широку базу за одговарајућу привредну изградњу у границама Мале Антанте, то јест у односу између три државе. Пакт Мале Антанте ствара једну међународну заједницу новог типа, једну средину између некадашњих савеза и некадашњих федерација.

Он је савремен јер је пошао правилним путем, формирао се према данашњим приликама, и с обзиром на данашње услове.

Јединство у политичком погледу које до тада одржавано периодичним састанцима Министара иностраних послова Мале Антанте, на којима су израђивани заједнички програми акције, у заједничком интересу, појачано је установљењем сталног секретаријата.

Пакт изрично подвлачи да ће Стални Савет делати руководећи се „општим принципима који су основа свих великих међународних аката после рата“ то јест, Пакт Друштва Народа, Локарнски Споразум — као и поштовати све конвенције и одлуке Савета и Скупштине Друштва Народа.

Мала Антанта је дакле и овом приликом, постављајући свој унутрашњи однос на ширу базу, учинила још једну изјаву вере у Друштво Народа, изјаву оданости женевској институцији као носиоцу мира и поретка.

II.) До првог контакта у заједничком иступању држава Мале Антанте дошло је још на Конференцији Мира у Паризу. Делегације на Конференцији Мира, наша, Краљевине Румуније и Републике Чехословачке узеле су у заједничко разматрање

једну одлуку Конференције, која се односила на пребацивање терета једног дела репарација, на државе наследнице бивше Аустро-Угарске.

Развој политичких прилика и догађаја који су следовали, нарочито упад банди Беле Куна у Трансилванију, Словачку и Банат, дао је стварнији подстрек трима државама, ставио их пред проблем потребе сарадње, потребе ближе заједнице у свом интересу и у интересу општем.

Септембра месеца 1919 године, Министри иностраних послова Краљевине Југославије (онда Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца) и Републике Чехословачке узели су у детаљнији претрес питање ближе сарадње „одбранбеног карактера у случају каквог сличног напада од стране Мађарске”.

Током месеца јануара 1920 године, Министри иностраних послова три државе измењали су, у више махова, до детаља гледишта на потребу сарадње у политици три државе, потребу, коју је тада очигледно импозирала опасност од стране Мађарске — за све три државе.

19. јануара 1920 године, Претставници делегација три државе на Конференцији Мира, имали су састанак, чији је програм био израда основе једног плана за сарадњу. У то време агитација за повраћај Хабзбурга на мађарски престо расла је сваким даном, уносећи један немир у ондашње и иначе неконсолидоване прилике. — Разлог који је наметао што бржу и ефикаснију акцију три државе.

2. фебруара 1920 год., Конференција Мира саопштила је Влади у Будимпешти, као и Владама Држава наследница, своју одлуку против Хабзбурга.

Неколико дана доцније, претставници три државе постигли су споразум о заједничком одговору на ову нотификацију Конференције Мира.

То је био први случај, да су потписи Претставника три државе, чланице доцније формације Мале Антанте, били заједно стављени на један дипломатски докуменат, и ако, до душе, тај докуменат није значио ништа више до једне потврде пријема.

Али, зато је овај акт претстављао полазну тачку, прву основу за сарадњу три државе, основу на којој је имала бити изграђена Мала Антанта.

Фебруара месеца исте, т.ј. 1920 године, три државе су упутиле Конференцији Мира једну заједничку претставку, тражећи да буду претстављене у Војној контролној комисији. Та комисија имала је да води рачуна о извршењу војних одредаба Уговора о миру.

Овај корак, који до душе није успео и који је остао без жељеног резултата, био је у политичким круговима ипак коментарисан као солидарна манифестација заједнице интереса три државе.

Мађарска делегација на Конференцији Мира, врло активна, упутила је била, у једном тренутку, Конференцији једну масу докумената, меморандума, карата итд., који су заједно имали да правдају познату мађарску тезу, циљајући тим у три правца, једновремено против три државе.

Таква мађарска акција била је један разлог више, да три представника три државе — доцније Мале Антанте —, 16. фебруара 1920 године, на заједничком састанку узму у претрес нацрт заједничког одговора. По истом питању било је одржано неколико састанака, на којима је постигнут споразум односно коначне редакције одговора на мађарске представке.

25. фебруара предат је Секретаријату Конференције Мира тај заједнички одговор, документ, на коме су по други пут заједно били потписи представника три државе — догађај који је тада изазвао сензацију у политичким круговима.

Већ 14. августа 1920 године била је потписана у Београду, између г. Нинчића тадашњег Министра иностраних послова Краљевине и г. Бенеша једна кон-

венција, којом се две државе обавезују на узајамну помоћ и заједничку одбрану, у случају неизазваног напада на једну или другу државу уговорницу, од стране Мађарске. Истовремено, стране уговорнице се обавезују да неће закључивати споразуме или ступати у савез са неком трећом државом, без претходног међусобног споразума. 23. априла 1921 године потписан је сличан споразум у Букурешту, између Румуније и Чехословачке, а 7. јуна исте године између Краљевине Југославије (тада Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца) и Краљевине Румуније.

30. августа 1921 године, у смислу чл. 18. Пакта Друштва Народа, поменуте Конвенције регистроване су код Друштва Народа.

То је почетак Мале Антанте. Од тада, периодично, и према приликама, одржавани су по реду у свима трима државама састанци, саветовања Министара иностраних послова Мале Антанте, чија је солидарна акција у знаку мира и консолидације, до данас успела да спасе мир у средњој Европи.

III.) Идеја о ближој економској сарадњи између три државе Мале Антанте, то јест економска Мала Антанта, има свој почетак у 1922 години.

Чланом трећим споразума између наше Краљевине и Републике Чехословачке, потписаног 31. августа у Маријанске Лазни, предвиђено је: „Стране уговорнице стараће се да поставе на солидну основицу своје привредне, финансиске и саобраћајне односе тако, да обезбеде што тешњу узајамну сарадњу; у том циљу закључиће посебне споразуме . . .” итд.

Још тада, дакле, у прво време активности Мале Антанте, специфицирано је, да и поред политичког споразума, поред заједничке политичке акције три државе, привредна солидарност неће моћи следовати као спонтана последица.

За исту је само постојала могућност, али зато могућност повољна и жељена, с обзиром баш на политичку сарадњу.

Жељи израженој у раније поменутом члану споразума у Маријанске Лазни, није следовао и жељени резултат. И у једној и у другој држави продужавана је, силом привредних прилика, политика привредног протекционизма.

Други момент од важности у стварању економске Мале Антанте је из године 1928, када је на редовном састанку Министара иностраних послова Мале Антанте, у Букурешту, донесен закључак да се сазове конференција Економске Мале Антанте. Један део званичног саопштења са тог састанка гласи: три Министра иностраних послова Мале Антанте одлучили су, да енергично продуже досадашњу политику — у циљу одржања мира и консолидације прилика — и да је допуне нарочито узајамном привредном, финансиском и културном сарадњом.

Фебруара месеца 1929 године, у смислу раније поменуте одлуке, била је отворена у Букурешту привредна конференција експерата три државе, али на њој нису били узимани у претрес главнији, већи привредни проблеми. Сав се рад ограничио само на формалним претходним припремама, на припремама питања за једну будућу, праву привредну конференцију, а том приликом био је само израђен пројект програма рада будуће привредне конференције, која је тек имала доћи. Тај пројект програма рада обухватио је саобраћај, пошту, царинске и административне формалности, мешовите трговинске коморе и сарадњу, т.ј. заједничко иступање представника три државе у свима међународним економским организацијама.

На наредној конференцији Министара иностраних послова Мале Антанте, одржаној у Београду, маја месеца 1929 године, примљен је пројект програма економске сарадње, израђен на економској конференцији експерата у Букурешту, и одлучено да се те конференције имају обнављати.

Ст. Пеливановић

В А З Д У Ш Н А О П А С Н О С Т

Rot. Tadija Sondermajer, well-known Yugoslav aviator, aeronautical engineer, and General Manager of „Aeropot“, has exposed in the Beograd Rotary Club all the dangers of air raids which would be impending in case of a war. Describing the terrible action of different kinds of bombs, he gave another argument in favor of the 6th object of Rotary International: „the advancement of understanding, goodwill and international peace“. A few extracts from this striking address are reproduced below.

Иза нестручног посматрача јасно је данас да се већина великих земаља спрема за ваздушне нападе. Да видимо, колику то опасност претставља?

Као што је познато, ваздушни напади вршиће се авионима за бомбардовање. По мом мишљењу, бомбардовање ће се вршити само ноћу, пошто је ефект одбране ноћу далеко слабији, но по дану. Ноћни бомбардери, под окриљем мрака, биће у стању да изманевришу све дефанзивне мере противника, ма колико оне биле савршене. Због њиховог великог броја, немогућно је бранити све објекте на целој територији. Због тога Команда одбране мора на првом месту располагати разгранатом мрежом осматрачница повезаних телефонима. Све те везе стичу се на једном месту. Командант, према извештајима осматрачница, које прате кретање непријатеља, закључује вероватан циљ напада и према томе врши распоред своје дефанзивне, ваздушне силе. Ловачки авиони одбране снабдевени су бежичном телеграфијом; у самом лету оне могу примати индикације о правцу и циљу лета походних бомбардера.

Међутим, бомбардерима стоје на расположењу многобројна сретства да парирају акцију одбране. Снабдевени савршеним инструментима за навигацију, они ће летети не у групи, већ индивидуално, долазећи са разних праваца и летећи на разним висинама. При самом сусрету са ловачким апаратима, они имају за себе мрак и данашње одлично, дефанзивно наоружање. Улога рефлектора у место да нахуди, често користи нападачу, јер му рефлектор указује на опасност која се приближава и допушта му да на време промени правац и обиђе препречна сретства.

Остала дефанзивна сретства далеко су слабија. Контра авионски топ опасно је оружје само дању. Митраљез тако исто. Летећи ниско, авион чини илузорном употребу и топа и митраљеза. Када будете слушали о фантастичним контра-авионским топовима, који дејствују са 10% погодатака, знајте да је реч о гађањима на полигону, дању, на покретне циљеве, вучене дугим конопцима, и да се као погодак рачуна, ако вучен циљ добије ма и једну рупу од шрапнела или комада распрснуте гранате. Да се пак **обори** један аероплан треба много рупа у аероплану — а зато је, при **дневном** гађању, пред крај рата, требало 4000 метака! Ноћу наравно овај број постаје много већи; треба га удвостручити.

Једино сретство, да се аероплан у неколико ноћу омете у ниском летењу, јесу непокретни баражи. Ти баражи праве се од балона између којих се разапињу каблови и мреже. Висина баража достиже 3—4000 метара. Овакве препреке претстављају озбиљну незгоду за нападача. Могућност судара у мраку са мрежом неповољно утиче на морал посаде, али су оваква препречна сретства врло скупа и њима се може бранити само ограничен број најважнијих објеката.

Сретства, којим ће располагати данас нападач и одбрана, потпуно су различна од оних, које смо видели у последњем рату; и зато би било погрешно правити на основу тог далеког и непотпуног искуства макакве закључке за будући рат. Па ипак је вредно споменути да је Лондон бранило 280 топова, 300 аероплана, 370 ре-

флектора и 30.000 војника; па, поред свега тога, и ако је на једног нападача бомбардера долазило по 20 топова, 20 ловачких авиона и 25 рефлектора, Немци нису имали ни 5% губитака. Оваква диспропорција између сретстава одбране и напада у корист одбране, неће се моћи никад више постићи у будућем рату, пошто ће и број нападача на поједине објекте и број објеката, који се могу бранити, несравњено увећати.

Сви многобројни маневри вршени за последњих 10 година са најмодернијим сретствима и организацијом, доказали су да се један објект не може ноћу одбранити од ноћних ваздушних напада. Број теориски оборених авиона нападача не износи ни 10%.

Неповољне атмосферске прилике само олакшавају задатак нападача, јер облаци маскирају походне ескадриле — док им бежична телеграфија допушта да сигурно лете, не видећи земљу, утврђеним итинерером. Поред свих мера активне одбране т.ј. обавештајне службе, увежбаних ловаца, артиљерије, митраљеза, рефлектора и баража, противник способан морално да издржи 10% губитака, може савладати сваку одбрану и надлетети сваки циљ. Да ће свака осредња авијација располагати оволиким моралом, морамо претпоставити.

Да видимо сада ефект самог напада. Узећемо за пример бомбардовање насељеног града, или једног кварта већег града од приближно 500 хектара. Данас се са висине од 4000 метара врше гађања са великом прецизношћу: бомбе падају у круг од 150 м. пречника. Дакле смемо претпоставити да ниједна бомба неће пасти ван циља. Сретства за бомбардовање тројака су. Имамо данас разорне бомбе са успореним дејством од 100, 200, 500, 1000 и 2000 кг. Бомба од 500 кгр. пробија земљу у дубини од 12 м. а бетон дебљине од 2 м. Бомба од 1000 кгр. пробија слој земље од 20 м. и бетон од 3 м. Она потресом земље и атмосфере руши зграде на површини од 1 хектара.

Бомбе запаљиве од 1 кгр. развијају топлоту од 3000 степени и немогућно их је угасити. Овакве бомбе бачене из авиона пробијају кровове и изазивају са сигурношћу пожар. Једна бомба је довољна да запали једну зграду. Најзад гасне бомбе комплетирају товар ваздушних бомбардера. Оне су намењене директно и искључиво убијању. Њихов ефект је разнолик и зависи од врсте отровне материје, коју садрже. Од свих данас познатих материја и многобројних употребљених отрова, издвајају се као најопаснија сретства: фосген, једна комбинација хлора и угљеног оксида и т.зв. иперит (дихлор-диетил-сулфид).

Фосген је 15 пута отровнији од хлора. Он делује на плућа, изазива кашаљ, образовање шлајма и најзад доводи до гушења, асфикције. Појаве су сличне тровању са хлором, с том разликом што фосген дејствује неосетно и његово присуство констатује обично тек онда, када је већ доцкан, т.ј. кад је човек удисао већ отровни гас. Најбољи је знак нагло губљење сваког укуса, на пр. укуса дувана и т.сл. Да се затрује 1 хектар у висини од 10 м. довољно је 100 кгр. фосгена.

Иперит је отровна течност, која делује разорно на ткива човечијег организма. Најмањи додир са кожом проузрокује ране, које продиру све дубље, разривајући организам. Разбивен у ситни прах, иперит продира у очи, органе за дисање и изазива тешка запаљења и смрт. Капљице овог отрова продиру кроз одела, чак и кроз кожу. Његово је дејство подмукло, тешко га је осетити. Врло је постојан тако да више дана не изгуби своје отровно дејство. Позната је трагична епизода из прошлог рата у којој је нашао смрт цео један енглески виши штаб, чије се рубље сушило на дрвећу, преко кога је неколико дана пре тога био прешао облак праха од иперита.

Ја помињем само ова два гаса из прошлог рата. Више је но сигурно да хемиски институти располажу данас још далеко опаснијим материјама.

Када на основу свих ових података изведемо рачун, узимајући у обзир све околности, које могу умањити ефект бомбардовања, од којих је најважније дејство влаге и ветра на отровне гасове и прах, онда излази, да је за тотално уништење једног насеља од 500 ха потребно по 100 тона ваздушних, запаљивих и отровних бомби. Око 400 аероплана типа на пр. Јункерс Г. 38 свршило би овај посао за неколико сати.

Што се тиче саме могућности заштите или неке врсте самоодбране становништва од ових напада, могу вам рећи, да неке праве заштите нема. Маске, заклони, одељења за спасавање, обука људи — све оно што чини саставни део данас разгранате организације за пасивну заштиту становништва, све то има на жалост само релативну вредност, а ни у ком случају не претставља ни из далека довољну заштиту. Нећу тиме да кажем, да ова организација нема смисла. На против, ма колико мало могла она ублажити будуће страхоте, она је добро дошла. Она је још врло корисна и за то што у велике градске агломерације уноси ред, и присебност и отклања панику. Али се треба чувати и бити опрезан у њеној примени.

Сасвим је различита опасност која прети једном Паризу, или сличним великим европским градовима, чије су површине и густине насељења толике, да је немогућно и мислити на евакуацију становништва, од опасности која прети, рецимо баш нашим и то највећим градовима, где је увек евакуација могућна. Да се један град на време евакуише, потребно је да време евакуације не траје дуже но прелет непријатељске авијације од границе до угроженог града. И без детаљног рачуна јасно је, да се један густо насељен град од више милиона становништва, као што је на пр. Париз не може евакуисати за кратко време, колико траје лет од француске границе до Париза.

Напротив Београд се може евакуисати, ако се на време организује све што је за евакуацију потребно.

Данашње маске бране само од гасова које данас знамо. Сасвим је вероватно, може се рећи извесно, да ће оне бити неефикасне против нових гасова које непријатељ чува за изненађење. Осим тога доказано је, да је маска неупотребљива за малу децу.

Што се заклона по приватним кућама тиче, они су овакви какви су предвиђени по разним упутима, довољни и само за извесно време да заштите од отровних гасова и од парчади граната и бомби. Али су апсолутно недовољни и да издрже потресе бомби од 200—1000 кг. које дејствују као земљотрес. Они су недовољни да издрже и те потресе и удар саме зграде, која се руши. Да би један заклон био од стварне користи потребно је да он издржи притисак од 3000 кг. по м². Довољна је једна пукотина да тешки гасови продру у заклоне, који се према упутима изграђују у подрумима т.ј. баш тамо где гасови природно теже да продру.

Када сам мало пре поменуо цифру од 100 тона разорних бомби за 500 хектара, ја сам имао у виду не сравњење до темеља свих зграда, него изазивање вештачког земљотреса, који ће приморати целокупно становништво да напусти све зграде и изађе на улицу.

Када сам поменуо 100 тона запаљивих бомби, ја сам имао у виду трипут већу количину, но што је потребно, да се све зграде запале; дакле апсолутну деструкцију.

Шта под оваквим околностима вреди заклони?

Људи их морају напустити у најгорем моменту, у моменту, који непријатељ чека, у моменту, када наилази талас авиона са отровним гасовима. Благодарети

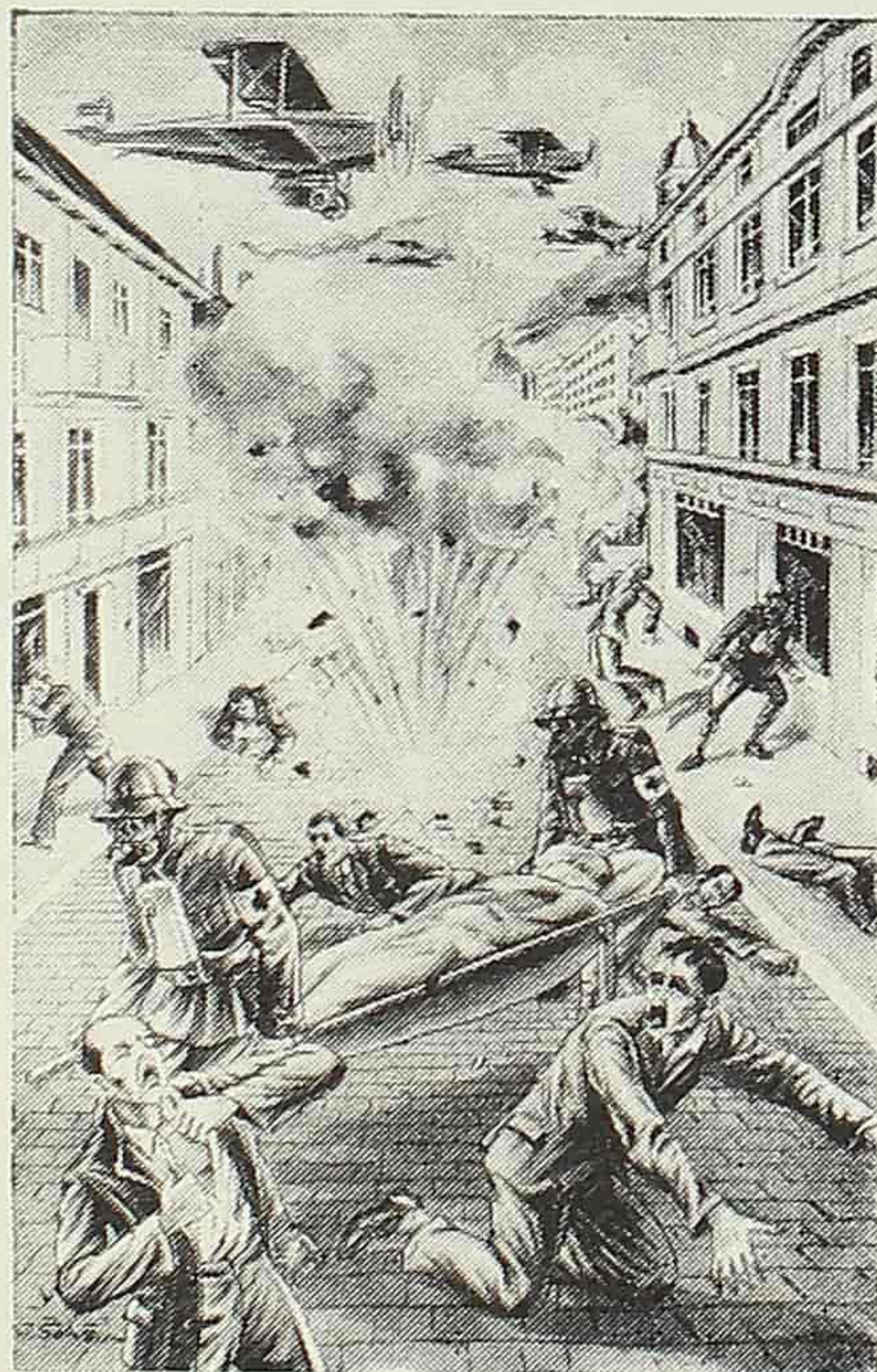
заклонима и илузији о њиховој ефикасности, гро становништва наћи ће се на улици, у центру града, у тренутку највеће опасности, т.ј. онда када се отровни облак пуне концентрације развије по његовим улицама. Сва пасивна одбрана у градовима где је становништво лишено могућности евакуације, служиће само томе, да се у рат уђе са више мирноће и да се умире са више реда, а не у једној дивљачкој и анималној паници . . .

Потенцијал ваздухопловни великих земаља огроман је. Када имамо у виду капацитет аеронаутичке индустрије, који ће се удесеторостручити од првог дана рата, када се сетимо у којој је мери човек у стању да под бичем ратних потреба развије своју стваралачку, односно рушилачку способност, када знамо шта за културу претстављају многобројни и многољудни градови Европе, а какав лак, небрањен и примамљив циљ они претстављају за моћне бомбардерске ескадре — када имамо у виду, да ће циљ рата и услов победе бити уништење виталних центара противника: онда можемо лако закључити каква судбина и жалосни свршетак очекује данашњу цивилизацију!...

Освајањем ваздуха, човек је стекао велику моћ. У његовој је власти: хоће ли он ту моћ окренути против себе, или ће је окренути онамо куда воде путеви прогреса. Постоји велика могућност, да ће просвећени човек пред перспективом тоталног ваздушног рата устукнути пред ратом. Али зато опасности треба гледати право у очи и видети је онакву, каква је она у ствари. Све друго претставља само обману или обману која директно води рату.

Ротарство би учинило много за идеју мира, ако би са своје стране допринело, да се ни у најмањој мери не улепшава наказна слика првог будућег рата између културних народа.

Т. Сондермајер

IV. Оснивање Ротари клуба у Новом Саду

Деветог октобра 1929 године, добило је око четрдесет угледних грађана града Новог Сада писмо необичног спољашњег изгледа. У левом углу коверте, дугуљастог облика, налазио се отисак једног точка, испод којег је стајао натпис „Ротари Клуб — Београд”. Ротарство и ротарске организације биле су у то време нашој широј јавности још непознате ствари, па стога није чудо, што је сваки од нас с највећом љубопитљивошћу отворио приложено писмо. Велика је била наша радост, када смо из садржаја писма разабрали, да нас познати и опште вољени агилни јавни раденик г. *Др. Воја Кујунџић*, топлим пријатељским речима позива на договор у циљу оснивања Ротари Клуба у Новом Саду.

Састанак је био утврђен за 12 октобар.

Тога дана у 20 часова сакупили су се скоро сви позвани у просторијама хотела „Бела Лађа”.

*Претседник: д-р Геден Дунђерски; Секретар: д-р Бранко Петровић;
овогодишњи претседник: Живорад Богдановић*

Састанку су присуствовали делегати београдског Ротари Клуба г.г. *Др. Воја Кујунџић*, *Адолф Минх*, *Сретен Обрадовић*, *Ика Панић* и *Јосиф Хрнич*.

После исцрпног објашњења од стране делегата Београдског Ротари Клуба, нарочито пак излагања г.г. *Др. Воје Кујунџића* и *Јосифа Хрничра* о циљевима и задацима ротарских организација, присутни Новосађани, с највећим усхићењем и одушевљењем изражавају жељу, да се одмах, већ на првом састанку поставе темељи овој корисној организацији, доносећи једногласно одлуку, да се у Новом Саду оснује Ротари Клуб. Пријатељски састанак претворио се одмах у скупштину за конституисање на којој су изабрани г.г. *Др. Геден Дунђерски* за претседника, *Др. Стева Адамовић* за потпретседника, *Др. Бранко Петровић* за првог секретара Клуба.

Новоосновани Клуб приступа одмах озбиљном организационом раду и већ месец дана доцније, 16 новембра извршен је био и обред

инаугурације Клуба у оквиру једне лепе и достојанствене свечаности.

Тај датум остаће свима учесницима свечаности незабораван. Похвално признање делегата Р. К. г. Вилиама Кук де Бунинга о савршено изведеној организацији Клуба као и манифестовање дубоким искреним осећајима прожете братске љубави делегата београдског, загребачког, осјечког и суботичког Ротари клуба остало је дубоко урезано у успомени новосадских Ротара, дајући им још већег потстрека за њихов рад на остварењу узвишених ротарских идеала.

Постављајући тако чврсте и сигурне темеље своје раду, Новосадски Ротари приступили су вршењу својих ротарских дужности са много добре воље и трудољубивости, дубоко уверени, да ће њихов

Главни ширг у Новом Садџ, са хошелом „Краљица Марија“ (лево), сџан Рошари клуба
Place du 11. novembre à Novi Sad avec Hotel „Kraljica Marija“ (à gauche), siège du R. C. Novi Sad

рад бити од користи не само Отаџбини и нацији, већ и целокупном човечанству.

Клуб је прве године свога рада имао 32 члана. Заступљене су биле класификације: лекарство, правосуђе, настава, адвокатура, јавно бележништво, виноградарство, комунална политика, пољопривредна индустрија, социјално осигурање, туристика, извозна трговина, кредитна заштита, фармација, трговина помодне робе, банкарство, индустрија спирита, трговина угљем, књижарство, штампа, штампарство, архитектура и хотелијерство.

Већ у почетку свога рада Клуб је посветио нарочиту пажњу предавањима и рефератима те је поред тема из ротарства одржан и читав низ предавања из области: јавне наставе, хигијене, привреде, књижевности итд.

У циљу неговања милосрђа и помагања сиромашних и настрадалих, Клуб је одмах основао фонд за невољне, из којег је поред давања добровољних прилога од случаја до случаја, давао и сталну месечну помоћ по једном од сиромашних ђака овдашњих средњих школа.

Верни ротарским принципима чланови Клуба нису се ограничавали само на рад приликом својих састанака већ су активно учествовали и у свима локалним акцијама, где је био у питању рад за опште добро. У свима културним, хуманим, каритативним, привредним и осталим организацијама, видимо наше Ротаре, који својим вредним и несебичним радом предњаче добрим примером.

После извршене организације свога Клуба, наши Ротари настоје, да се упознају и са животом других југословенских Ротари Клубова. У ту сврху посећују друге Клубове и узимају учешћа не само при свечаностима Инаугурације и Чартера, већ и у редовном раду тих Клубова.

Стичући тако једно богато искуство, они настоје да пресаде у наш Клуб све оно, што је могло послужити напретку друштва и човечанства.

Чланови нашег Клуба увек су се нарочито радовали, када су могли у својој средини поздравити браћу осталих југословенских као и иностраних Клубова. У таквим приликама они су настојали, да и после завршетка седнице у забавном делу остану са својим гостима, како би им боравак у нашем граду остао у угодној успомени.

Клуб је примљен у склоп Ротари Интернационал-а у месецу децембру 1929 године и добио је редни број 3258.

Нови Сад.

Др. Бранко Петровић

И РОТАРСКЕ ФИНАНСИЈЕ ОСЕЋАЈУ ОПШТУ КРИЗУ...

	1930—31 примљено	1931—32 примљено	1932—33 примљено (Мај и јуни предвиђено)	1933—34	
				Предвиђено без редуције на per capita tax и претплату на „The Rot“	Предвиђено са редуцијом са доцента, на per capita tax и на претплату на „The Rot“.
1 ⁰ Општа администрација: \$	704.820.62	666.571.51	609.684.30	560.338.—	493.780.—
2 ⁰ „The Rotarien“ \$	257.942.48	227.417.20	198.075.—	190.433.—	137.750.—
Свега долара:	962.773.10	893.988.71	807.759.30	750.771.—	631.530.—
3 ⁰ Мањак сваке године		68.784.39	86.229.41	56.988.30	119.241.—
4 ⁰ Целокупни мањак од 1930—31. \$		68.784.39	155.013.80	212.002.10	331.243.10

Као непосредан резултат привредних прилика за време од 3 године, од 1930/31, па до 1933/34, показао је мањак од \$ 212.002.10 у годишњем примању. И поред тога овај озбиљан мањак у приходу није се тражио од повећања доприноса него су Управе R. I., финансијски одбор, гувернери и цело чиновништво ове организације, радили заједнички на редуцији издатака у истој сразмери као што се приход смањивао. Они су сватили смањене приходе као потребу и провели су сложну равнотежу буџета сваке године редуцијом трошкова.

К.

PRISUSTVOVANJE NA KLUBSKIM SEDNICAMA

U svom posljednjem mesečnom pismu, datiranom 10 juna 1933, past-guverner Edo objavio je brojeve prisustvovanja na klubskim sednicama, u celom našem distriktu, za mesec *maj* 1933. Pošto je izveštaj o prisustvovanju i za mesec *juni* imao da sastavi i pošalje brat Edo — to smo mi, blagodareći njegovoj ljubaznosti, a radi kontinuiteta u izveštavanju, danas u mogućnosti da objavimo i cifre za mesec juni. Evo kakvu sliku pokazuju izveštaji o prisustvovanju za mesec juni:

K L U B	Broj održanih sastanaka	Prosječni broj članova	Prosječni broj prisutnih članova	Prosječni procent mjeseca	PRIMJEDBA
1. Beograd	3	46,00	31,66	68,82	Jedan sastanak izostao radi legalnog praznika
2. Ljubljana	3	40,00	26,67	66,67	
3. Maribor	3	27,00	19,33	71,60	
4. Novi Sad	5	34,00	18,80	55,29	
5. Osijek	5	22,60	17,20	76,11	
6. Pančevo	5	22,00	13,40	60,90	
7. Sarajevo	3	25,00	13,66	54,64	Jedan sastanak izostao radi legalnog praznika.
8. Skoplje	5	23,00	15,80	68,70	
9. Split	4	22,00	15,50	70,45	
10. Subotica	4	23,00	15,00	65,21	
11. Sušak	4	22,00	17,00	77,27	
12. Šibenik	5	15,00	11,60	77,33	
13. Varaždin	5	22,00	15,40	70,00	
14. Vukovar	4	15,00	11,75	78,33	
15. Zagreb	3	42,00	36,00	85,71	Jedan sastanak izostao radi legalnog praznika,
Zbroj	61	400,60	278,77	1047,03	
Prosjek po klubu:	4,06	26,70	18,58	69,60	

Kao što se vidi, prvenstvo pripada u ovom mesecu Zagrebu, a posle njega odmah dolaze dva naša najmladja kluba: Vukovar i Šibenik.

ЖИВОТ РОТАРИ КЛУБОВА У ЈУГОСЛАВИЈИ

R. C. BEOGRAD

Sastanci (Meetings):
Ponedeljak (Monday): 20.00
Hotel Srpski Kralj

244 седница отворена је 2 октобра, под претседништвом претседника А. Минха. За време читања поште, гвернер М. Стојадиновић истиче писмо R.C. Opelica — Alabama U.S.A. који предлаже да се прва недеља у октобру посвети теми о Миру, Благостању и Срећи, као каквој недељи међународне добре воље. Предлог је примљен. На овој седници брат Гојко Ђермановић држи предавање: „Капитализам и будућност кредитирања у вези са привредном кризом у свету а с погледом на држање Привилеговане емисионе банке према приватним банкама у земљи”. Предавач истиче: „Банкарство је увучено у кризу америчком пољопривредном кризом год. 1926 и губљењем поверења у банке настаје општа поремећеност економског система у Европи и Америци, што не могу исправити ни трустови, картели ни концерни ни томе слично. — Слобода конкуренције била је угушена и долази до све јачег изражаја између потрошачких и произвођачких маса и као последица тога је пораст огромног броја незапослених у свету. Државе и несвесно појачавају тај хаос са заштитним царинама незнајући да баш све те мере иду на убрзање кардиналне промене данашње друштвене заједнице. Губљењем поверења у банке почиње и дисквалификација новчанице, тезаурисање новца, куповина и сеоба злата из земље у земљу све појачава тај хаос и даје само доказ да се досадања капиталистичка политика мора упутити новим правцем. Злато више данас не управља економским животом. Случај кредитирања у варошици Верга у Тиролу, даје повода, да се из тог система може развити не-

што боље и погодније за данашње време. — Досадање банкарство је по модерним екон. писцима само један организован иликвидитет. На здраве појмове финансирања се заборавило. Па и у целом господарском систему су солидни принципи у питању ликвидитета замукли. — Данас би само уплићањем државе у прив. капитализам могао имати у будућу кредитну политику добар утицај; дакле требало би поћи социјализацији капитала. — Јача сарадња државних новчаних институција са приватним банкама, дати ће боље резултате и повратиће банкама изгубљено поверење. — Приватни капитал неће као до сада доминирати без контроле јер по својој досадањој структури не одговара друштвеним, социјалним, економским а ни етичким правилима. — Форма и суштина економског система мора бити директно везана за социјалну основу и мораће да излази из социјалних прилика.

Предавање је веома пажљиво саслушано и награђено аплаузом. Пошто је предавач поменуо био и беду у Кини, јавио се за реч и брат Прица, који је врло сликовито претставио како је Кина кроз све епохе своје историје трпела глад због конфигурације терена, честих поплава итд., тако да је та глад перманентна појава а никако резултат најзадњих економских догађаја. На крају вечера, присутне је поздравио брат Млинарућ, из Р. К. Загреб.

На 245 седници, после исцрпне поште одржао је врло саслушано предавање брат Драгутин Прица. Тема је била „Град и село у ротарској светлости”.

„Идеал служења другоме, прва тачка нашега устава и „обавеза сваког ротара да користи човечанству”, тачка пета устава, упућују нас да тражимо у нашем раду наклоност и потпоре

велике заједнице, у првом реду дакле отаџбине и свог народа, јер шта нам хасни сво служење ако од њега нема користи првенствено крв од наше крви. А како је село срце наше земље, мислим да треба да будемо на чисто о дужностима нас ротара-грађана према селу.

Ма са које се стране осматрао резултат међусобног дејства „град и село” у нашој земљи, вазда испада варошка интелигенција као дужник напрема селу, јер не само да је већим делом село дало ту интелигенцију вароши, него нас она још и храни и брани. Није у том смислу задужило само српско село своју интелигенцију, створивши јој државу, давши јој династију, велике државнике и научнике, него аналогне прилике владају и у тако званим пречанским крајевима и ако су ови кроз столећа стајали дубље под упливом т.зв. западне цивилизације. И тамо је оно, што је чисто народног, жилавог и отпорног грађанског елемента, потекло са села.

И баш у том нашем најближем сродству са селом леже и снага и понос наш јер је село, како му једном приликом признаје наш Краљ „кроз све мучне периоде наше историје било и остало будан чувар националних тековина и извор снаге у свима лепим изражајима народног генија”.

Дуг школоване и варошке интелигенције мора да се врати селу; подизањем села интелигенција би подизала нашу отаџбину — тако рече ономад један обичан земљорадник у суром сеоском гуњу, чакширама и опанцима, домаћин из једног нашег ваљевског села, са катедре универзитетске дворане. Наше настојање мора дакле бити: дати селу вишу културу, дати му практична упутства за подизање пољопривреде, дати боље комуникације, регулисати воде и снабдевање водом, технички га уредити, просветити га, нарочито хигијенски, на којем

смо пољу далеко заостали, чему је више криза „неумештина” него ли „немаштина”, како тврди патријарх наше народне хигијене проф. Др. Јовановић-Батут.

Ротарство, наравно, не може узети на себе задатак да преобрази село али оно може да пружи доказ да му и „служење селу” лежи на срцу, тим, што ће припомогнути оне установе које имају за задатак просветно и привредно подизање села.

У постојећем броју таквих установа ја бих себи дозволио, драга браћо, да вам препоручим нарочито две, које су моме срцу одавна прирасле. То је наш „Привредник” и наш „Соко”.

„Привредник” има за задатак да најсиромашнијим, вредним сеоским децацима нађе рада у вароши, да им припомогне до хлеба путем рада у трговини и занатима, да их коначно подигне до самосталних господара.

Ја не бих знао, чим би варошка интелигенција заступана у Ротарству могла лепше служити селу, него да подупре ове две установе, а то може сваки поједини ротар изравно и са најмањим прилогом. Колико би тек допринело и популаризирању оне извесне по ротарство штетне мистике која му се у неупућеној јавности приписује, кад би на пр. наш клуб као целина постао добротвором „Привредника” или поклонио заставу или што друго једној од сеоских чета београдске жупе!

Послужимо нашем селу, јер је оно — како рекох — срце ове земље и јер треба поћи од оних жуљевитих руку које нас бране и хране, од нашег бистрог, одлучног, одважног — до данас запуштеног — сељака, ако хоћемо да извршимо задатак служења нашем народу! Незаборавамо да онај који најбоље служи, највише и привређује. *He profits most, who serves best*, — коначни профит биће на страни града и нас грађана!

Ово лепо предавање допунили су својим опаскама ротари Динић и Ђурић.

246. седница била је врло жива. Претседник Адолф Минх поздравио је на првом месту ротара Voss-a, из Лајпцига, који ће као претставник Leipzig-messe пробавити около годину дана у Београду и бити чешћи гост у нашем клубу. Секретар Коен, при читању поште, истиче писмо Југословенског туристичко-трговачког информационог бироа у Њујорку, о раду тамошњих ротара за Југославију у њујоршком Ротари Клубу. Предавања о нашој земљи држе тамо поглавито Американци. Преко секретара енглеског ротарског Савеза Р. И. Б. И. др. Блер-Фиша, дошла је вест, да ће на пролеће нашу земљу посетити већа група енглеских ротара. Почасни конзул наше земље у ХанOVERу, г. Лерх, присутан на овом вечеру као гост, одржао је затим предавање о данашњем стању у Немачкој. Као стручњак за градњу аутомобила он је од национал-социјалистичке владе делегиран да предузме управу у једној великој акционарској фабрици за аутомобиле. По његовим речима незапосленост у Немачкој опада лагано и раднички положај се ублажава. После ове речи, која је била врло интересантна саслушано је са највећом пажњом предавање ротара Тадије Сондермајера о ратним нападима из ваздуха (које доносимо на засебном месту, у изводу). Ово предавање допунио је ротар др. Кујунџић, својим рефератом о Одбрани од загушљивих и отровних гасова. Тако су се оба предавања допунила и претседавајући је обојици предавача изјавио захвалност у име свих, о тако исцрпним рефератима о актуелној теми.

247. седница отпочела је поздравним говором претседника Минха, упућеног новом члану клуба Балубџићу, који је прешао из новосадског у

београдски клуб. Са топлим речима претседавајући је оцртао његов живот и рад, желећи да са оним истим одушевљењем Балубџић настави своју ротарску активност и у Београду, што је поздрављени члан и истакао у својем одговору. На седници је расправљано, затим, о корпоративном учешћу на прослави у Новом Саду (27. октобра) као и један члан правила, по коме од сада, пријем у чланство биће оснажен ако се мање 10% гласова изјасни против. Чим је 10% чланства против, кандидат је одбијен. То ће важити све дотле, док клуб не буде постигао 60 чланова. На овој седници умољен је гост — неротар г. Свет. Лазаревић, наш генерални конзул у Цариграду да одржи предавање о новој Турској. Предавач је у својој импровизацији успео врло лепо да истакне важност реформи Кемал-паше, тешкоће с којима се бори нова република, ентузијазам омладине, апатичност старих и многе интимне чињенице, које је само један добар зналац прилика могао уочити.

Н о њ и ч л а н о в и :

Д-Р МИЛАН РАДОСАВЉЕВИЋ — рођен 17 јануара 1887 у Београду. Гимназију учио у Београду. Студирао у Минхену и Берлину. Свршио правно-економски факултет у Минхену. Тамо докторирао 1911. Државно службовање: прво у Мин. нар. привреде, доцније у Мин. трговине и индустрије, као начелник. Сада је главни секретар Београдске берзе. Класификација: Берза.

ДОБРИВОЈЕ БОГДАНОВИЋ — рођен на Убу 30 јануара 1891. Свршио је права у Београду 1914; а судско-адвокатски испит положио 1922; вршио адвокатуру до 1926. Те године је изабран за кмета-правника Општине града Београда и на дужности је остао до 1929. Од 1931 налази се понова у Општини, као претседник. Истовремено Д. Богдановић је први претседник Савеза југословенских градова; претседник Фонда радничких установа у Београду; претседник црк. општинске управе у Београду; старшина Соколског друштва Београд III и члан управе Дома малолетника.

R. C. LJUBLJANA

Sastanci (Meetings):
Sreda (Wednesday) 20.00
Grand Hotel Union

Na dan 4. oktobra posetio je zagrebački Past President, brat dr. Poduje, naš meeting i to prvi put posle naše

inauguracije. Bio je srdačno primljen i verujemo, da se osećao kao među svojim. Rotar prof. Lange, predsednik Rotary Cluba Villach, poslao je našem bratu predsedniku izveštaj o posetama, koje je učinio engleskim klubovima i prilikom kojih je predao pored barjačica svoga kluba i naš barjak, kao simbol uske povezanosti izmedju naša dva kluba. Brat dr. Andrejka pročiao je prvi deo svoje autobiografije, koja sadrži veliki broj detalja iz života državnog činovnika-Slovenca u predratnoj Austriji.

11. oktobra imali smo na meetingu dva draga gosta i to brata Zaba, tajnika Rotary Cluba Chrudim i brata Sircu iz Zagreba. Brat Zaba nalazi se na kraćem boravku u našoj zemlji; njegove bratske reči, koje su nama svima razumljive, jer se služi mnogih slovenačkih reči, a od čeških izraza bira one, koje su nam lakše razumljivi, izazivaju opšte oduševljenje. Pored pozdrava iz Chrudima donosi nam i pozdrave iz Rotary Cluba Derby (Engleska), kojeg je nedavno posetio, i u kojem je spomenuo međudistriktni sastanak na Bledu, što je tamo izazvalo opšte interesovanje. Drugi i završni deo autobiografije brata dr. Andrejke obradjuje njegov život do najnovijeg vremena i naročito njegovu delatnost oko organizacije prometa stranaca, jednog od naših najvažnijih privrednih problema.

Na meetingu na dan 18. oktobra opet smo pozdravili brata Zabu, koji iskoristi svaku mogućnost da dodje kao pravi Rotar na meeting najbližeg Rotary Cluba. On boravi u Tržiču, gde vrši u fabrici cipela „Peko“ analizu fabrikacionog procesa u svrhu racionalizacije i uvođenja novih metoda, koje je dosad primenio u Popperovoj fabrici u Chrudimu, koju je vodio 40 godina, a kasnije u Engleskoj i u drugim industrijskim državama.

Meeting od 25. oktobra, poslednji koji

se održava u hotelu Bellevue, jer se selimo iduće srede opet u hotel UNION, bio je posvećen našim damama. Posle dve godine održali smo Ladies' Night, na kojem je učestvovalo 14 žena naših Rotara. Program je bio podeljen u kratak oficijelni i u dugi zabavni deo. Aranžman je bio vrlo dobar blagodareći braći Agnoli i dr. Pavlinu. Tačke su neprekidno sledile jedna drugoj, donoseći neprestano nova iznenađenja. Raspoloženje je bilo izvanredno, a veselje je potrajalo do 3 sata ujutro. Sala je bila svečano iskićena. Najblištavija tačka programa bili su epigrami brata arhitekta Costaperarie na svakog ljubljanskog Rotara, koji su iznenadili svojom lapidarnošću i duhovitnošću.

R. C. MARIBOR

Sastanci (Meetings):
Poredeljak (Monday) 19.30
Velika kavarna

Rotary Club Maribor je dobio novega blagajnika u osebi brata Dr. Janka Kovaceca; dosednji blagajnik brat Drago Rosina je izstopil iz kluba.

Dne 30. septembra je napravil Rotary Club Maribor neobvezen izlet u Ptuj, da si ogleda umetniško razstavo rotarja Kasimira. (Rotar profesor L. Kasimir — znameniti bečki grafičar — je član Rotary Cluba Wien, a rodom je iz Ptujja) Po ogledu razstave se je vršil intimen prijateljski sestanek pri Sv. Miklavžu na Dravskem polju. Izkazalo se je, da so taki neobvezni izleti najlepše sredstvo za gojitev prijateljskih in bratskih odnošajev med člani kluba.

Lepo akcijo v znamenju služenja javnosti odn. mednarodnega služenja predstavlja sodelovanje R. C. Maribor z R. C. Graz pri spominski svečanosti na pokopališču bivšega 2. bosansko-hercegovinskega polka v Lebringu pri Grazu. Na tem pokopališču počiva zraven številnih Rusov in pripadnikov raznih drugih na-

rodnosti blizu 900 naših bratov iz Bosne in nekaj desetih bratov Srbov. Pokopališče teh vojnih žrtev je bilo zadnji čas že precej zapuščeno, a so ga za to poklicama društva po iniciativi in ob soodelovanju Rotary Cluba Graz za letošnje Vse svete vsaj za silo uredila in organizirala v nedelju dne 29. oktobra lepo spominsko svečanost. Na povabilo R. C. Graz se je udeležil te svečanosti tudi naš klub po sedemčlanski deputaciji, ki je položila na skupen spomenik venec belega cvetja, povezanega s trakom v naših državnih bojah, z napisom „Bratom iz Bosne — pozdrav iz domovine! R. C. Maribor.“

Svečanost sama je bila zelo prisrčna in z ozirom na prisotnost inozemskih predstavnikov izredno taktna. Prav posebno pozornost so nam prireditelji izkazali s tem, da so odredili našemu — jugoslovenskemu vencu častno mesto v sredini spomenika. Prav ginljiva je skrb, katero obdaje Rotary Club Graz grobove vojnih žrtev, ki pripadajo narodom, od kojih je vsak našel novo domovino izven Avstrije. Akcija Rotary Cluba Graz pa s tem še ni končana; na programu ima še nadaljno urejevanje grobov v tujini pokopanih vojnih žrtev.

R. C. NOVI SAD

Sastanci (Meefings):
Petak (Friday) 20.00
Hotel Kraljica Marija

Na 168 sednici, koja je održana u adaptiranim novim prostoriјama Kluba, brat Dr. Bortа govori o Новосадској смотри, те уједно изјављује да је за стварно спровођење Новосадске смотре идеју дао брат Јосиф Мајор, што још нигде није споменуто, али он сматра, да је његова дужност да ово констатира. Исто је тако, брат Ј. Мајор покренуо питање учествовања Ротарства у тој Новосадској смотри. Ова се седница уједно бави питањем оснивања Ротари Клуба у

Сомбору, где су прилике за то оснивање необично тешке. Закључује се, да се претседник заједно са братом Др. Дунђерским упуту у Сомбор, па да настоје да до тог оснивања што пре дође.

На 169 седници покреће се поновно питање оснивања Ротари Клуба у Сомбору. Брат др. Бранко Петровић предао је Клубу списак упражњених класификација, као и класификације пољопривреде, за које каже, да су за нашу покрајину од еминентне важности. Предавач из циклуса „Служба у звању“ брат Ивковић, који је обрадио тему: „Историја прве српске штампарије“ био је саслушан од присутне браће са пуно пажње и интересовања.

На 170 седници закључено је, да се будућа седница одржи у Излетничкој станици на Иришком Венцу. Брат Душан Илин поднео је реферат из свога звања: „Апотекарство некад и сада“.

171-ој седници присуствовао је млади Мита Манојловић син нашег члана Инж. Манојловића, који је Клубу поднео детаљан приказ приликом Ротари Кампа у Авињону. Сем тога, на тој је седници сем реферата из циклуса „Служба у звању“ брата Паје Јаковљевића, одржао врло лепи реферат брат Др. Белајчић о предавању претседника Р. И. Џона Нелсона: „Ротарство и државе“. Претседник Нелсон наводи у своме предавању, како је Ротарство баш поради тога ту, да окарактерише свако национално опредељење у пуном свом облику; да је Ротарство једно те исто на целој земљи, иако се негде мора акомодирати онако, како то захтевају интереси дотичне земље. Даље наглашава да је суштина нашег покрета у томе да изглади поједине распремеђу народима, и да народи међусобно са мало више воље и увиђавности и компромиса решавају своја спорна питања.

172 састанак, приређен приликом Новосадске смотре, одржан је у присуству брата Гувернера Др. Стојадиновића, делегата клубова из Загреба, Београда, Суботице. Пре састанка је брат Гувернер одржао седницу Управног одбора, на којима су решавана поједина питања из клуба. На овом састанку биле су присутне и даме. Брат Гувернер је том приликом најавио долазак претседника Р. И. Цона Нелсона будуће године у Европу, те да ће том приликом посетити и Југославију.

На овом састанку одржао је предавање брат Др. Белајчић, који је саслушан са највећом пажњом

R. C. OSIJEK

Sastanci (Meetings):
Četvrtak (Thursday) 20.00
Grand Hotel

Klub je držao u ovom mjesecu 4 sastanka, te je frekvencija iznašala popriječno 81.75%.

Klub je posjetio i razgledao Osječku ljevaonicu osobito novu produkciju emailiranih kada kod brata Ing. Pilpela gdje je bio i njegovim gostom.

Predavanja su bila: brat predsjednik Dr. Kaiser o načinu suzbijanja prosjačenja u drugim gradovima, i brata gradonačelnika Dr. Hengla o načinu suzbijanja prosjačenja u Osijeku. Dne 19. o. mj. držao je predavanje brat Ing. Montina o elektrotehnici.

Brat Govorković putuje Španijom i posjećuje tamošnje klubove.

Iz Kluba istupio je uslijed gubitka klasifikacije Franjo Pirca.

R. C. PANČEVO

Sastanci (Meetings):
Petak (Friday) 20.00
Pivara Vajfert

119 седница (од 8. септембра) протекла је у разгледању поште и доношењу одлуке да се додели стална ме-

сечна помоћ ученику IV разреда гимназије Чикловану Живи, за довршење школске године. — На идућем састанку, после саслушања поште, брат Спасић реферисао је о своме боравку у Крањској Гори и на Триглаву, а брат Кундо своме присуству у новосадском клубу. Састанак 121 посвећен је проблему просјачења и претседавајући брат Исиловић изнео је своје мишљење. 122 састанак био је испуњен текућим пословима клуба.

R. C. SARAJEVO

Sastanci (Meetings):
Ponedjeljak (Monday) 20.00
Hotel Europa

Услед ванредно слабе фреквенције (38%) одлучено је да се на 139 састанку од 11 септембра не чита чак ни пристигла пошта. Претседавајући брат Хаџиомеровић, дао је најпре реч брату др. Павичићу који је поводом недеље Црвеног Крста изнео опсежно активност ове установе, чије добротворне цели изискују обилних сретстава. Затим, брат Вранић, реферишући о утисцима из Италије, додирнуо је особито изложбе које је видео.

На следећем састанку, после исцрпне поште, претседник Бабић даје реч брату Ристићу, да одржи предавање „О судбини банкарства“. Предавач је, износећи функцију банака и њен значај за читаву привреду, рекао да је банкарство претрпело максимум кризе у 1932 години, када се улог подизао а новац сакривао, када је истовремено рентабилност послова опала као и непокретности, изазивајући несигурност потраживања. Нарочито су морале проћи рђаво оне банке, које су улагале своје капитале у пољопривреду, јер су се ту, услед мораторних закона, сасвим замрзли. Предавач је, затим, нагласио велики значај санације банака која ће се провести само тако ако држава дигне мораторне за-

коне. На тај ће се начин регулисати права понуда и потражња капитала. У дискусији, која се развила учествовали су ротар Берковић, који је нагласио да је слична ситуација и у осталим гранама привреде, као и ротари: Дучић, Сефић и Кушан. Брат Дучић напоменуо је да је приликом проласка пољских парламентарца кроз Сарајево, сенатор и ротар из Варшавског клуба, брат Роговић, предао заставу нашем клубу.

На 141 састанку је председавајући брат Бабић поздравио најпре нову браћу: Петровића, Стражичића, Грофа и Златара, молећи их да проуче обавезе, при ступању у клуб, после чега је обављена једноставна церемонија њиховог пријема. На овом састанку одато је признање брату Мандићу на његовом пожртвованом раду од оснивања клуба до данас и у знак захвалности, предат му је златан сат, са ланцем. Присутна браћа топлим пљеском поздравили су овај чин. Иза овога, брат Кушан је прочитао своје предавање „О технократији“ у чијој су потоњој дискусији узели учешћа: Петровић, Гроф, Поповић, Берковић и др.

Пре преласка на дневни ред 142 састанка, од 9 октобра, председник Бабић поздравио је брата ротара Була из Лондона, на чему се брат Бул усрдно захвалио. Иза прочитане поште брат Улмански је одржао предавање „Нацрт шумарске политике код нас“. Предавач износи каква треба да буде та политика и тражи унификацију и централизацију. Мора да буде јединствена политика за целу земљу а не да постоје многи системи, као до сада, (Словенија, Хрватска, Србија, Црна Гора, Босна). Прво и најважније је, да наша држава буде власник свих шума. Прелази историјски развој шумског газдинства у свима бившим покрајинама. Држава је је-

дина која ће водити рачуна о шумама и она једина има право да то чини. Ситуација у шумском газдинству је данас иста као и пре 15 година. Ништа се није побољшало. Код чувања шума треба увести трајно газдинство. У југословенском шумском газдинству треба увести један прелазан период који ће бити карактеристичан за сваку покрајину. Цео скуп, на крају предавачевих речи, топло се захвалио брату Улманском на лепо изложеном нацрту решења једног крупног проблема наше привреде.

R. C. SIBENIK

Sastanci (Meetings):
Četvrtak (Thursday) 20.30
Hotel Krka

25. sastanak, održan 5. oktobra, pod predsedništvom brata Vonka, bio je još pod lepom impresijom medjuklupskog sastanka u Drnišu. Brat Andjeco Uvodić izveštava klub da će Banovinska galerija slika izdati monografiju umetnika Jurija Čulinovića-Shcijavone Šibeničanina rodom, te je odlučeno da klub otkupi 200 primeraka.

Sledeći sastanak, sa vrlo lepom frekvencijom (93 : 33%), pod predsedništvom brata Šupuka, otpočeo je referatom „O krizi u vinarstvu“ od g. Ivan-Bilića. Po mišljenju predavačevom „razlog krizi dalmatinskih vina dobrim delom je u tome, što naši seljaci nisu ni kakvi konobari-vinari, ne pripremaju onako dobra vina istog tipa koja tržišta traže, a kakva bi se mogla prirediti od našeg krasnog dalmatinskog groždja“.

27 sastanak održan je sa frekvencijom 100%. Nije ni čudo! Bila je Ladies-Night. Iz Splita su bili došli kao gosti: Predsednik Matošić, dr. Tartalja, predsednik Stipanović, Fr. Alinović. I na ovome sastanku je naglašeno, koliko je potrebno upoznavanje radi zajedničkog rada Splita i Šibenika. Rotar dr. Tartalja održao je govor, u kome je, između ostalog, rekao:

„Rot. Šupuk Vam je objasnio rotarsko gešto i najbolje zasluđuje onaj koji najbolje služi. Veseo sam što sam večeras najbolje zasluđuio jer sam najbolje sluđuio što dokazuje ono dva sata što smo danas zajednički raspravljali. Kod prvog sastanka ja sam nabacio ideju da se Split i Šibenik približe i zajednički rade za interese obeju gradova i Primorja. Vi ste ovo oživotvorili i organizirali. Večeras smo debatirali oko 15 točkaka. Svih petnaest točkaka ja kao Splitsanin sam sa najboljom voljom primio i pošto stojim u nekim odborima, ja ću nastojati i uspjeti da se naše želje ostvare. Početak je za sada u zatvorenom krugu. Taj međjugradski pokret treba da se proširi i onda će tek doći do ploda. Ako budemo radili Vi se morate staviti na čelo i sve akcije pokretati jer bez vaše inicijative mi Vam nećemo moći pomoći.“ Nastavio je tako govoreći o saradnji Splita i Šibenika te nazdravio slozi i saradnji obiju gradova. Sadržajan i lijep govor dočekan je sa velikim aplauzom. U zabavnom dijelu rotar Matošić nazdravio je gospodjama u njemu svojstvenom veselom i duhovitom tonu. Sastanak je prošao u najboljem svečanom i veselom raspoloženju i završen u jedan sat kad smo otpratili naše goste.

28. sastanak posvećen je u glavnom pitanju oko podizanja zgrade za gimnaziju. Posle diskusije konkretizirani su sledeći zaključci:

1) da direktor gimnazije g. Sv. Banica čim prije sazove roditeljsko vijeće djaka gimnazije na kojem će se izvestiti o potrebi izgradnje, na tom vijeću će se birati delegacija koja će posjetiti bana a eventualno ići i u Beograd. Delegaciji roditeljskog vijeća će se pridružiti g. dr. Mile Iljadica banski vijećnik i jedan pretstavnik općine. 2) Općina Šibenik će unijeti u ovogodišnji budžet iznos potreban za dovršenje radnja oko gimnazije koja na nju spadaju, kao dovod vodovoda, kana-

lizaciju, svjetlo. 3) Delegacija koja posjeti g. bana primorske banovine prikazaće mu hitnost potrebe gradnje i predložiti da se u banovinskom budžetu za god. 1934-35 unese svakako iznos potreban za anuitet zajma koji bi se imao zaključiti za gradnju zgrade gimnazije u Šibeniku. 4) Banski vijećnik g. dr. Mile Iljadica će se zauzeti za to do potrebe i u samom banskom vijeću odgovarajućom akcijom. Pretsjednik brat Šupuk zahvaljuje svima, naročito gostima na odzivu i zaključuje ovu korisnu i lijepu raspravu. Sastanak je zaključen u 11 sati.

Na sastanku od 2 novembra, posle internog referisanja u produženju diskusije o gradnji gimnazije brat Žaja podneo je referat o predavanju Sir Roberta Falkonera „Naša zajednička civilizacija“ održano u Bostonu, na 24. konvenciji R. I.

R. C. SKOPLJE

Sastanci (Meetings):
Petak (Friday) 20.00
Hotel Bristol

Седница од 6 октобра. У вези са предавањем о Данској, које је у претходној седници одржао брат Михајло Патрногић, упућен је писмени поздрав ротари клубу у Копенхагену. Исто тако решено је да се писмено поздрави Ротари Клуб у Виндзору (Канада) поводом његовог међународног митинга. Секретар брат др. Вид Ђурђевић изручио је клубу поздраве братског клуба у Београду.

Пошто је прочитано из Југословенског Ротара треће писмо брата Гувернера, донето је решење да се попуне следеће професије: 1) универзитетска настава, 2) радничке организације, 3) штедионице, 4) адвокатура, 5) апотекарство, 6) средња настава, 7) приватно лекарство, 8) цигларство, 9) финансије, 10) судство и 11) кожарство. Пододбору за класи-

фикације стављено је у дужност да види које би још професије могле доћи у обзир. На молбу бр. претседника, бр. Гаја Грачанин, члан бр. клуба у Новом Саду известио је чланове о екскурзији која је под његовим вођством посетила Јужну Србију као и о резултатима планинарског друштва „Фрушка Гора” у Новом Саду.

Седница од 13 октобра. Седници је присуствовао нови члан бр. Влада Гаковић, в. д. управника Филијале Поштанске Штедионице. С обзиром на то што је 26 октобра прослава ослобођења Скопља, закључено је да се извести бр. клуб у Новом Саду, да нико од чланова не може присуствовати његовој седници од 27 октобра. Затим је бр. Хаџи Драги Патрновић одржао предавање „Размена добара између Југославије и Грчке и практична примена бонова Грчке банке”.

Седница од 20 октобра. Поводом тражења бр. Гувернера да му се пошаље отисак грба града Скопља да би се утиснуо у једну карику ланца, којим је наш гувернер одликован од стране гувернера бр. чехословачког дистрикта, констатовано је да Скопље нема грб. Брату секретару је стављено у дужност да пошаље свима члановима клуба формуларе за гласање о пријему нових чланова с тим да му се ти формулари врате пре почетка идуће седнице.

Седница од 27 октобра. Брат Јосиф Михаиловић изручује поздраве бр. клуба у Новом Саду. Брат Таса Тасић одржао је наставак свога предавања о пшеници, те је говорио о преради пшенице. Затим је претседник брат др. Бранислав Војновић, у име управног одбора известио да су једногласно изабрани за чланове клуба браћа: Жерајић Бошко, индустријалац, Јанићијевић Мирослав, управник царинарнице, Чохаџић др. Коста, приватни лекар и Ђокић Алекса, приватни намештеник.

R. C. SUBOTICA

Sastanci (Meetings):
Sreda (Wednesday) 20.00
Park Hotel

На 179 састанку од 4 октобра, под претседништвом Косте Капамаџије, брат др. Павловић даје реферат о раду на организацији суботичке „Јевтине недеље”. Предавач је изнео значај изложбе која је била приређена 1925 године у Суботици и имала много успеха. Пошто је међувремено немогуће било приредити понова изложбу, то смо се одлучили да организујемо нашу „Јевтину недељу” и да на тај начин унесемо полета у трговачки живот нашега града. У почетку су трговци овај предлог прихватили са извесним песимизмом, што се најбоље огледа у прилозима, чији је укупан износ био 13.000.— динара. Но охрабрени првим успесима овог потхвата они су се за исти јаче заинтересовали и свота прилога се за кратко време утростручила. Број посетиоца из околине би био знатно већи да смо добили предвиђену повластицу на државним железницама и да при самој организацији нисмо наишли на друге потешкоће. Повластице које смо уживали биле су: опрост градских даћа, 50% попушта код осветлења, и рекламне таксе са попустом од 50%. На концу бр. Павловић наглашује да ову Недељу треба сматрати као покушај да се види дали је на овакав начин могуће унети полета у трговачки живот Суботице и изражава наду да ће будућа „Јевтина недеља”, коју намеравамо приредити на пролеће бити још успешнија.

Следује реферат брата Др. Литмана о божићној помоћи сиромашној деци. По његовом би пројекту Градско Начелство дозволило да се о Божићу на једном јавном месту постави јелка која би се назвала „Јелка свакога” и одредило просторе за смештај примљених дарова. Након при-

преме преко новина следило би скупљање дарова (разне натуралије, нарочито топли предмети одеће, евентуално животне намирнице итд.) и то у првом реду код трговаца и велеиндустријалаца, који би своје дарове уз признаницу на зато одређено место послали. Новчани дарови би се примали такође уз признаницу. Потпомагање од стране разних каритативних друштава састојало би се: а) из јаког моралног помагања, б) именовања деце која се препоручују помоћи, без разлике религије, националности итд. и в) из преузимања, сортирања и савесног делења сакупљених дарова. Пожељно би било да и војска узме учешћа и да стави своја превозна сретства на располагање.

Реферат брата Литмана је био награђен бурним аплаузом.

На следећем састанку одлучено је да се ургира оснивање клуба у Бачкој Тополи и прочитано је писмо брата Јакобчића у којем подноси оставку на своје чланство. У вези са овом демисијом на упражњено место претседника Одбора за служење постављен је брат Лазар Међански, с тим да се за вршење његове досадање функције претседника одбора за Служење заједници, постави заменик, брат др. Милош Павловић.

180 редовни састанак протекао је великим делом о програматичном раду, у вези са рефератом брата др. Боскиа, претседника одбора за Служење у звању.

Међу гостима неротарима на 181 састанку (18 октобра) биле су гђа Олга Огњанов и Етушка Стипић као изасланици „Црвеног Крста”; г. Лоран Золтан, изасланик „Јеврејске женске задруге”; гђа О. Огњанов, у име „Добротворне задруге Српкиња”; г. Паја Ивковић-Ивандекић, изасланик „Доброг дела”; г. Собоња Ласло, изасланик „Женске задруге Милосрђа”; гђа Конрат, иза-

сланица „Евангелиске женске задруге”; гђа др. Рајса, изасланица „Реформатске женске задруге”. Претседавајући брат Коста Капација отпочиње свој говор речима:

„Р. К. Суботица у извршењу једног од својих шест циљева, и то Служења Заједници, жели на данашњем састанку у присуству преставника овдашњих хуманих друштава да оствари један задатак добротворства за оне невољне суграђане који услед данашње привредне кризе нису у стању да себи и својима прибаве средства за одржавање живота. Желимо да остваримо пружање помоћи свим гладним и невољним грађанима овога града, не само зато што је узвишено и лепо бити човек међу људима, него што ће на овај начин сигурније и боље бити приведена сврси наша намеравана акција”. Даље у своме говору претседник износи немиле социјалне последице сиромаштва и завршавајући га моли присутне госте да саслушају реферат бр. Др. Павловића о организацији приредбе под именом „Божична јелка за бедне и невољне суграђане”.

Потом је настала дискусија којом је повољно прихваћена акција суботичких ротара за добро невољних.

R. C. SUŠAK

Sastanci (Meetings):
Sreda (Wednesday) 20.00
Park Hotel

Na 175. sastanku obavljen je čin prijema novog člana, kontre admirala u penziji Rikarda Salhera s klasifikacijom: nacionalna udruženja. U svom pozdravnom govoru brat pretsednik podvukao je, da mu je naročito milo što može pozdraviti jednog brata s ovom klasifikacijom, koja dokazuje, da je rotarima u prvom redu na srcu dobrobit i interes drage domovine, dok im je rad i nastojanje u internacionalnom pogledu uperen samo na korist sveopćeg zbližavanja naroda uopšte i na brisanje i ukla-

njanje svih prepreka za postignuće tog cilja. Brat tajnik je referirao o lozanskoj konferenciji s naročitim osvrtom na sastanak predstavnika klubova iz Europe, Severne Afrike i Male Azije. Brat Dr. Pavelić referirao je o programu rada u zvanju, po kome će sva braća abecednim redom, na sastancima držati kratke referate iz svog zvanja.

Na 176. sastanku obavljen je čin prijema novog člana Dragutina Retl-a, predsednika Okružnog suda u Sušaku, s klasifikacijom: sudstvo. Novi član istaknuo je u svojoj lepoj zahvalnoj reči dođirne tačke Sokolstva i Rotarstva, naglasivši, da mu kao oduševljenom sokolskom radniku nikako neće biti teško odgovarati rotarskoj ideologiji. Zatim je brat Dr. Bonetić održao svoj referat o škrljevskoj bolesti, koja se je pojavila u Škrljevu kraj Sušaka početkom prošlog stoljeća. Referat je izvadak iz njegovog predavanja prigodom dermatološkog kongresa u Zagrebu, održanog prošlog ljeta, a saslušan je s neobičnom pažnjom i zanimanjem.

Na 177. sastanku prisustvovali su gosti gg. Vekarić, bivši član R. C. Split i Dr. Kazimir Antić iz Zagreba. Nakon pozdrava gostiju, predsjedavajući je pročitao oproštajno pismo bivšeg brata ing. Andra Perušića, koji usled premeštenja u Beograd prestaje biti članom kluba, koje je sa žaljenjem primljeno na znanje.

Zatim je uzet na znanje dopis bratskog kluba Split o odgodi nameravanog intercity meetinga na Rabu za proljeće 1934. Iza toga je brat Bogumil Antić održao svoj referat u zvanju „Zaštitne carine i tekstilna struka“, a iza njega je održao predavanje gosp. Vekarić „O duhanu“. I jedno i drugo saslušano je s naročitim zanimanjem.

Na 188. sastanku pročitana je dopis R. C. Mansfield USA, koji nam se je opet nakon duljeg vremena javio i poziv R. C. Sofija na svečanu inauguraciju.

Brat Nikola Bolf održao je svoj kratki referat o „Situaciji u drvnoj industriji“, a za njim čitao je brat Viktor Car Emin svoju recenziju knjige Dr. Skoka „Naša pomorska i ribarska terminologija“, iza čega se je razvila diskusija o stanju našeg ribarstva s obzirom na moderni način ribolova.

Novi članovi:

RIKARD SALHER, kontreadmiral u penziji, klasif.: nacionalna udruženja

DRAGUTIN REIL, predsednik Okružnog suda, klasif.: sudstvo

U mjesecu oktobru 1933 istupili članovi:

Ing. ANDRE PERIŠIĆ, direktor Kr. Direkcije šuma, klasif.: šumarstvo (istup radi premeštenja u Beograd).

R. C. SPLIT

Sastanci (Meetings):
Sreda (Wednesday) 20.30
Hotel Central

Rotary Club — Split na 126 sastanku predsjednik je opširno izvjestio o međuklupskom sastanku Šibenik-Split koji se održao dne 1. oktobra u Drnišu, i na kojem je prisustvovalo gotovo čitavo članstvo dvaju klubova. Stvoren je međuklupski odbor koji će se redovito sastajati i raspravljati o potrebama Splita i Šibenika. Na poziv R. C. Sušak, da se održi jedan zajednički sastanak klubova Sušak-Split, zaključuje se održati ga na proljeće. Na 127 sastanku predsjednik izvešćuje o izmenama i dopunama članstva u pojedinim odborima. Past predsjednik br. Stipanović referiše o sastanku odbora za služenje u zvanju — 128 sastanak protekao je opširnim referatom br. Dr. Bonačija o rotarskom životu u inostranstvu, i donesen je zaključak da se drugi međuklupski sastanak Šibenik-Split održi dne 21. o. mj. u Šibeniku, kojemu će prisustvovati br. međuklupskog odbora predsjednik ing. Matošić, Dr. Tartaglia, Stipanović i Frane Aljinović. — 129 sastanak ispunjen je referatom br. predsjednika o drugom međuklupskom sastanku u Šibeniku na kojemu su raspravljene i utvrdjene razne nužne potrebe

grada Šibenika, koje bi trebalo da se što pre ostvare. Saslušan je veoma zanimljiv referat br. Mrkušića o njegovim refleksijama kao sudije prilikom stupanja u članstvo Rotary Cluba, a nakon toga br. Dr. Šoljan pročitao je nekoliko zanimljivih svojih pesama.

R. C. VARAŽDIN

Sastanci (Meetings):
Petak (Friday) 20.00
Grand Hotel Novak

U oktobru je R. C. Varaždin održao 4 redovna sastanka, a svaki je imao posebno izrazito obilježje. Prvi je sastanak 6. X. bio posvećen isključivo društvenosti. 13. X. bijaše „Bugarsko veče”. Pošto je brat predsjednik Dr. E. Krajanški u lijepom govoru prikazao motive koji su ga vodili kad je već prije dvije godine predložio to Bugarsko veče i istaknuo da ljubav koju gajimo za bratski bugarski narod neovisi o političkim prilikama, naglasio je naročitu susretljivost Bugarskog poslanstva u Beogradu i poslanika njegove ekselencije g. Kioseivancova, koji je za tu priredbu posudio našem klubu 77 prekrasnih fotografija bugarskih gradova, raznih kulturnih spomenika i prirodnih ljepota. Potom je brat prof. Filić održao odulje iscrpivo predavanje o Bugarskoj. Izloživši historijski razvitak bugarskog naroda i države prikazao je njegovo sadašnje kulturno i gospodarsko stanje i svršio dajući oduška nadi u mirnu i srećnu budućnost svih balkanskih naroda. Treći sastanak 20. X. bijaše posvećen informativnim referatima iz rotarskog svijeta i života. Četvrti dne 27. X. imao je opet drugi značaj. Brat Bosanac ocrtao je značenje Vuka Stefanovića Karadžića (povodom restauracije rodne mu kuće u Tršiću) za naš književni jezik, našu kulturu i naše duhovno ujedinjenje. Brat Filić govorio je o značenju 28. listopada kao dana oslobodjenja bratskog Čehoslovačkog na-

roda, pa je odmah odaslan telegrafski pozdrav i čestitka Rotary Clubu Praha. Zatim je predsjednik Dr. E. Krajanški predložio uvođenje 3-minutka iz Rotarske ideologije, te je odmah sam prednjačio dobrim primjerom i održao kratko izlaganje o frekvenciji. Izlaganje je bilo primljeno sa najvećim interesom sve prisutne braće.

R. C. VUKOVAR

Sastanci (Meetings):
Ponedjeljak (Monday) 19.30
Grand Hotel

Из прispелих извештаја, могли смо видети да је прва седница у септембру (55 састанака, 4. септембра) била пропраћена предавањем претседника клуба о историјату вештачке кише. 11. септембра расправљало се о проширењу клуба поводом одласка бившег брата Гарића у Загреб. Поступак о пријему нових чланова започет је и брат инж. Фунтан извештава, да је на седници компонентног одбора за служење у клубу објављен избор четворице чланова једногласно. Брај Штајнер излаже разне прометне прилике; претседник затим честита брату Гелису добијену другу награду код пуцања на глинене голубове у Осијеку. На састанку од 25 септембра брат Хинко Штајнер држи предавање о дрварској индустрији. Следећи састанак протекао је у слушању импресија из Авињона младог Фрање Баума, сина ротара Симона Баума. Млади Баум провео је извесно време у логору код Авињона.

R. C. ZAGREB

Sastanci (Meetings):
Ponedjeljak (Monday) 20.00
Hotel Esplanade

Отварајући 229 састанак од 2. октобра, претседавајући Радован Алауповић упућује поздраве бројним гостима, ротарима и неротарима, који

су удостојили загребачки клуб овога вечера. Тајник Драган Томљеновић саопштава затим велику пошту, приспелу од домаћих клубова и са стране. Брат др. Вл. Леустек доставља о својој посети бечком клубу и испоручује поздрав тамошњих ротара. Брат Отон Хајнрих извештава о седници у Београду којој је присуствовао 25. септембра и посебно истиче предавање брата Станаревића о валутном питању. Брат др. Ханаман реферише о заједничкој седници ротари-клубова Сплит и Шибеник, на којој су чланови клуба из Шибеника изнели свој програм рада за ротарску 1933-34 годину. Главна сврха доласка Шибеничана била је решење оних питања и евентуалних размирица у међугратском односу те је констатовано да та размимоилажења Сплита и Шибеника постоје јер није било искреног и братског контакта. Ротари клубови су најпозванији да уклоне та размимоилажења и доведу оба града до братске сарадње. Гост г. Михо Ерцеговић, из Дубровника, подноси извештај о тешким предусловима за оснивање клуба у Дубровнику као и своју наду да ће се на Св. Влаха (4.-II 1934 г.) моћи прославити чартер Ротари клуба. Затим је др. А. Шмит упознао чланове са рефератом италијанског гувернера на лозанској конференцији ротара. Брат др. Москович изнео је исцрпно своје предавање: „Штампа и новине у данашњим приликама“. Ова је тема, ванредно лепо обрађена од предавача, изазвала живу дискусију којој су узели учешћа ротари: Васић, др. Ханаман, др. Белин и др. Подује. Седница се закључује реферисањем брата Драгана Томљеновића о његовој посети гувернеру др. Стојадиновићу.

Седница од 9. октобра протекла је великом делом у саопштењу поште, међу којом је било и писмо председ-

ника Џона Нелсона упућено брату Томљеновићу, са захвалом за послате фотографије са лозанске конференције и напоменом, да ће идуће године посетити загребачки клуб. Затим председник пододбора за другарство брат Станко Ширца саопштава да је његов одбор одржао две седнице и износи о чему се све расправљало. Брат М. Бауер реферише о предавању Етијена Фужера на Лозанској конференцији ротара „О картелима“, а брат Андрија Мутафелија приказује нам из свога звања стање трговине шешира и капа, домаће и стране производње.

По отварању 231-ог састанка, под председништвом Р. Алауповића, тајник Драган Томљеновић реферисао је о разговору који је имао са г. инж. Шлајмером у Јајцу и са г. Цисаржом у Бања Луци по предмету организације клуба у том месту. Сада већ постоји 11 чланова који се редовно састају и очекује се с почетком нове године оснивање клуба. У извештају о своме путовању лађом до Смирне, брат Едо Марковић осврће се најпре на наш извоз и трговачке везе са Грчком и Турском. Описујући Атину оцртава и економске и социјалне прилике које владају у земљи. Из Атине пут је водио у Смирну. Предавач потанко описује прилике у Турској, поткрепљене веродостојним информацијама једног нашег земљака који је генерални заступник Лојда за Левант, као и својим утисцима из једног типичног турског села. О отоку Криту се врло похвално изражава, о његовим свежим и крепким становницима, о знаменитом, археолошки неисцрпном граду Кнососу. Овај извештај са пута по Грчкој и Турској допуњује се утисцима из Трста и Ријеке. Затим бр. инж. Шнелер саопштава разлоге који су можда утицали да дирекција државних железница усвоји увођење моторних

кола са бензинским погоном на извесним нашим пругама. Описује возњу у Горском котару и изненађење да су ова кола могла и на вараждинској прузи да иду 72 км. на сат. Према његовом мишљењу ова ће кола бити изванредно добра за мале релације као Вараждин, Сисак, Карловац и за неколико година би се исплатила.

232. састанак протекао је великим делом у рефератима. Брат Мусулин исцрпно је приказао рад клубова у 66. дистрикту, особито у Броумову, Брну Карловим Варима и Прагу, који је у исто време најдругарскији и најрепрезентативнији чехословачки клуб. Др. Иво Белин реферише затим о предавању ротара Отона Фишера („Светско господарство“) одржано на II-ој лозанској конференцији ротара а брат Вурдеља износи свој реферат о памуку, светској производњи и потрошњи памука.

Одмах по отварању 233. састанка (30. октобра тајник Томљеновић известио је клуб о свечаном састанку Ротари клуба Нови Сад и предао столну заставу коју је новосадски клуб изаслао загребачком клубу у знак ротарске привржености и пријатељства. Бурно одобравање пропратило је овај тајников извештај. Затим су браћа са великим интересовањем саслушали извештаје брата Ширце о клубовима: Минхен, Берлин, Сарбрикен, Плауен и Франкфурт н-М. Брат др. Спишић саопштио је да су у пуном јеку припреме за скрб сакате деце. Брат др. Славко Машек подноси извештај о предавању проф. Ј. Имре на лозанској конференцији ротара „О међусобној размени младежи“.

R. C. DUBROVNIK

Sastanci (Meetings):
Četvrtak (Thursday) 20.00
Hotel Imperial

Оснивање новог ротари клуба у Дубровнику извршиће се 2 децембра.

P R E G L E D Š T A M P E

„Hrvatska Straža“, Zagreb, u svome broju od 24. oktobra osvrće se na članak g. Brankovića, i hoće da iz same činjenice, što je taj članak izašao u našem listu, da izvede neke zaključke, koji su potpuno netačni. Svima rotarima je to vrlo dobro poznato, ali radi šire javnosti, mi još jednom ponavljamo, da je rotarski pokret potpuno nezavisan i samostalan u svome radu. Prema tome ni rotarski klubovi u Jugoslaviji nisu „svoj čamac povezali“ ni uz čiji brod! Inače, po sebi se razume, da za sadržinu toga članka može nositi i nosi odgovornost jedino njegov autor, koji je onde izneo samo svoje poglede i svoja shvatanja.

II *Rotary*, odlično uređivani zvanični organ talijanskih rotara, donosi u svome septembarskom broju sve važnije govore sa Lozanske konferencije, u celini. Medju drugima nalazi se i referat našeg guvernera po pitanju nezaposlenosti.

Povodom govora našeg guvernera rotara dra Milana Stojadinovića na lozanskoj konferenciji koja je održana 24—26 avgusta 1933 u Lozani, mnoga a naročito strana štampa obratila je pažnju na taj govor, koji nosi naslov „Nezaposlenost u odnosu prema kapitalističkom i komunističkom sistemu“.

Službeni organ engleske rotarske organizacije R. I. B. i *The rotary Wheel* donosi u svom oktobarskom broju od ove g. nekoliko izvadaka iz govora našeg guvernera.

ŽIVOT ROTARI KLUBOVA IZVAN JUGOSLAVIJE

R.C. *Sofia*. Blagovremeno bili su izveštteni svi jugoslovenski R.C. o Charter Meetingu bratskog sofijskog R.C. za 4. novembar. Odziv jugoslovenskih rotara bio je odličan: 34 rotara i 6 dama. Iz Beograda su išli: Dr. Milan Stojadinović, guverner 77. distrikta R. I., Adolf Münh, predsednik sa gospodjom, Dragutin Prica, Steva Pavlović, Dr. Janako Šuman sa gospodjom, Franja Bajloni, Dr. Bogdan Kosanović, Dragomir Pavlović, Stevan Koen, Dr. Milan Radosavljević, Ika Panić, Lujo Harazim, Gojko Gjermanović, ing. Ranislav Avramović sa ćerkom — svega 17. Iz Novog Sada: Dr. Vladimir Belajčić, Gaja Gračanin sa gospodjom, ing. Milan Manojlović sa gospodjom, Paja Jakovljević sa gospodjom, Velimir Nenadović, sa gospodjom, Arsa Ivković, Julije Krajačević, ing. arh. Gjordje Tabaković — svega 12. Iz Zagreba: Edo Marković, past-governor, Dr. Slavko Mašek, Dr. Viktor H Hrvat — svega 3. Iz Osijeka: Rudolf Knežević, Oton Pfeifer, Josif Hartl — svega 3. Iz Skoplja: Velja Dimitrijević i Milan S. Jovanović-Bata. Iz Ljubljane: Zdenko Knez i Stanko Virant. Iz Sušaka: Dr. Viktor Ružić, predsednik. Ukupno dakle iz Jugoslavije: 40. Ako se uzme da ceo sofijski R. C. broji za sada svega 18 članova, onda broj gostiju iz Jugoslavije izgleda vrlo imponantan. Bugarski rotari bili su prijatno iznenadjeni. Svakako je bio najviše iznenadjen rotar B. Péeff, kod koga je, prema programu, trebao da bude prvi, nezvaničan ručak, te se verovatno stoga otišlo — mesto kod rotara Péeffa — u jedan obični restaurant. . . U istom restaurantu bio je istovremeno još jedan bugarsko-jugoslovenski ručak — novinarski. Sofija ne pamti toliki broj Jugoslovena u svojoj sredini! — Početak je bio dobar. Na željezničkoj stanici srdačan doček. Naši se zabrinuli što guverner nije sa njima. On

je sa Panićem, Harazinom i Djermanovićem putovao od Beograda do Sofije autom. Jedva su stigli na ručak! Razume se za to nije kriv odlični Panićev „Maybach“. On je već pravio svojih 100 km. na sat kad to samo drum dozvoljava . . . Ali krivo je bugarsko vreme, jer bugarski časovnik pokazuje 1 sat više, nego jugoslovenski. Dr. Stojadinović se izvinjava bugarskim domaćinima što dolazi tako „knapp“ za ručak. Veli da nije znao za razliku u vremenu. „E, vidite, odgovara ljubazni domaćin, u tome smo mi Bugari sigurno ispred vas!...“ — Posle podne prijem — čaj u jugoslovenskom poslanstvu. Zgrada bi mogla da bude lepša, ali zato je g. ministar Vukčević vrlo ljubazan. Razgovara sa svima. Služi se šampagn.. Opet pod jednim krovom rotari i novinari: jugoslovenski-bugarski. Poslanstvo prepuno, jedva se ljudi mimoišezavaju. I kao god što je brat Péeff izgleda pobegao od rotarske invazije, isto tako i gospodje Vukčević nije bilo u poslanstvu . . . Ipak g. Ministar stiže svuda i sve ide u najboljem redu. Gosti su zadovoljni, a to je glavno. — U veće veliki trenutak: predaja povelje. Predsedava ministar Nedkoff, predsednik R. C. Sofia. Diplomata, fini gospodin, odmerenih manira. Vidi se vičan ovakvim svečanostima. Pozdravlja goste. Honorary Commissioner Gerbel drži svečani govor. Zatim sekretar Potter, iz Züricha. Diže zdravicu rotarstvu i gostima i predsednik opštine Dr. Orošakoff. Od naših prvi govori, toplo pozdravljen aplauzom, naš guverner Dr. Stojadinović, pa Adolf Münch (Beograd), Edo Marković (Zagreb), Zdenko Knez (Ljubljana), Dr. Vladimir Belajčić (Novi Sad), Rudolf Knežević (Osijek), Velja Dimitrijević (Skoplje), Dr. Viktor Ružić (Sušak). Svaki donosi pozdrave i po koji poklon. Bugarski rotari srdačno zahvaljuju pljeskanjem. Svečanost je

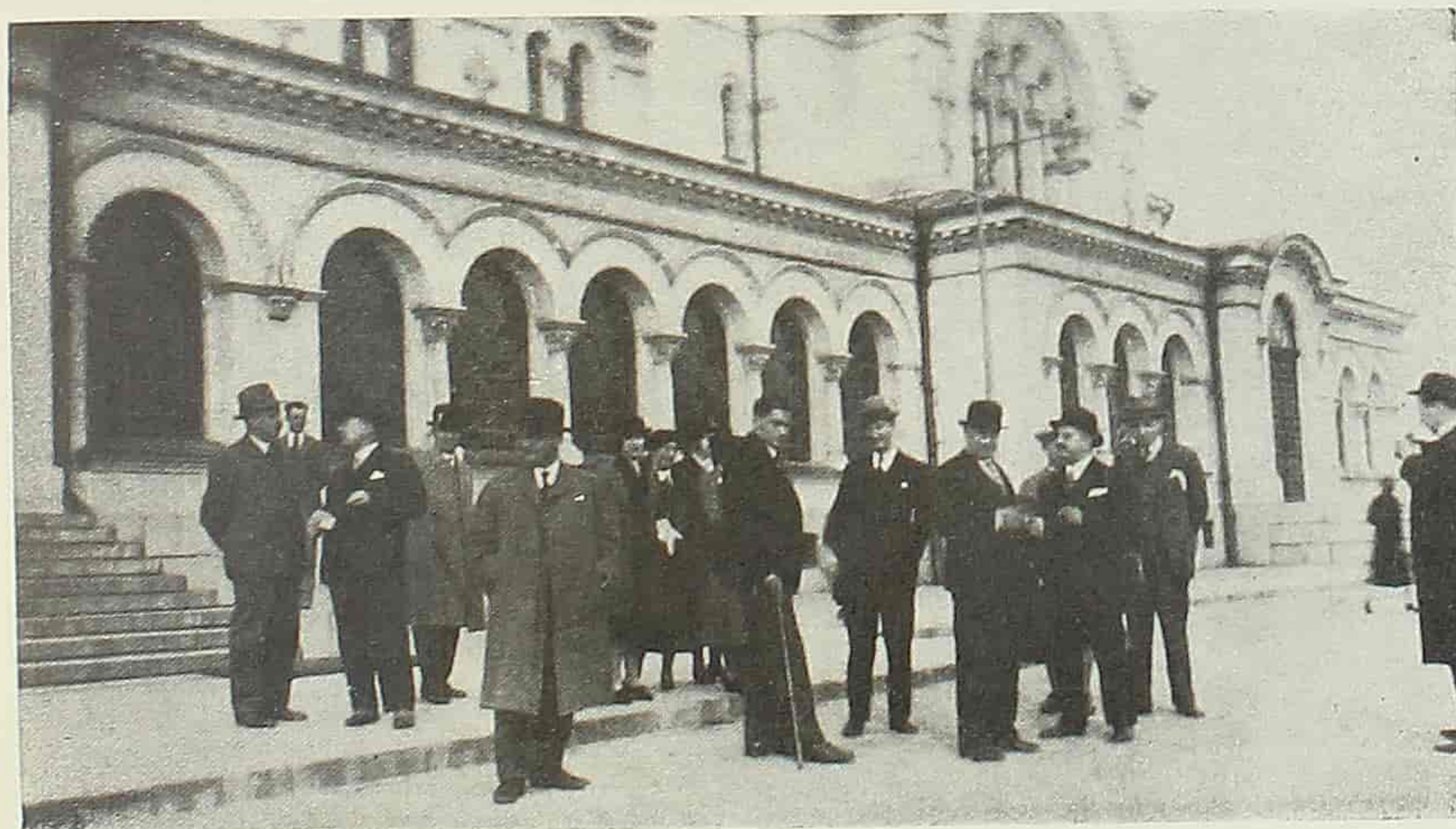
*Jedna gošća pred
divnom crkvom
Aleksandra
Nevskog*

*In front of the
magnificent
church of St.
Alexander
Nevsky in Sofia*

završena. Nastaje zabavni deo. — Sutradan izlet u Banki sa ručkom. Jugoslovenski i bugarski rotari već su intimniji i srdačniji medju sobom. Opšte simpatije uživaju mladi verenici: gospođica Veska Andrejeva i rotar ing. Cvetko Kadijsky („godenik“). Oni će nas uskoro posetiti u Beogradu kao srećan bračni par. — Tog dana uveče (pretstava u pozorištu: „Hovanščina“, opera od Mussorgskog. Sjajno! Beograd može da poželi tako što. Osobiti uspeh ima odlični Zolotović, koga rotari — lovci poznaju još od njegovog dolaska

sa bugarskim lovcima u Beograd. Naš guverner Dr. Stojadinović, koji ga izranije lično poznaje, odlazi iza kulisa i čestita mu. — Posle pozorišta odlazak u Union Club. Dancing. Vide se glave uglednih političara bugarskih. Predje prof. Cankoff, biv. predsednik Vlade, visokog čela, ozbiljan. Za jednim stolom sedi ministar Dimoff. Iz njega bje optimizam, zdravlje, borbenost. Posmatra tango. Jedan odlični bugarski karikaturista g. R. . . . skicira glavu našeg brata guvernera. Karikatura odlično ispala, ali je brat guverner vešto

*Jugoslovenski
rotari u Sofiji*

*Jugoslav Rota-
rians in Sofia*

krije od dama i pokazuje samo gospo-
di. Pri kraju se već igra kolo (Ika Pa-
nić!), gospodja Jakovljević peva, a ta-
kodje i simpatična mlada gospodjica
Branislava Avramović. Raspoloženje naj-
bolje. — G. Pretsednik Nedkoff ostao
je i poslednje večer sa gostima. Njega-
va gospodja pravila je društvo našim
damama, a takodje i gospodje: Niko-
laeff, Bojadžieff, Fikoff, Christoff,
Panizza i druge, čija imena nismo,
na žalost, upamtili. Molimo za iz-
vinjenje! Od mlađih bugarskih
rotara, uz svog pretsednika na-
ročito su bili vredni i ljubazni g. g.:
Veliko Christoff, Petko Bojadžijeff, Dr.
Nikolaj Nikolaeff, Fikoff, Tachauer,
Cvetko Kadijsky. — Jugoslovenski ro-
tari vratili su se sa najlepšim uspome-
nama iz Sofije, zadovoljni da su ispu-
nili svoju rotarsku dužnost (Fotografi-
je iz Sofije su od brata Gaje Gračanina
vrednog sekretara R. C. Novi Sad).

G. M.

Jedan buket rotara iz Beograda, u Sofiji
A bouquet of Yugoslav Rotarians in Sofia

Rotarsko večer u Solunu — Prilikom
Balkanske konferencije koja je zaseda-
vala u Solunu ovoga puta, održano je
jedno interesantno večer balkanskih ro-
tara, u „Mediterranean Palace”, 9 novem-
bra. Kako Solun nema svoga kluba to
je atinski klub bio pretstavljen sa ne-
koliko svojih uglednih članova. Od
Grka bili su prisutni: guverner Make-
donije g. F. Dragoumis, rotar Agapi-
tos, pretsednik turističke sekcije; od
strane Rumuna bio je r. Rodekanu,
b. ministar i šef rumunske delegacije,
od strane Bugara r. Boškov, gene-
ralni direktor bugarskih železnica, od
strane Jugoslavena r. Sl. Sirišče-
vić, generalni direktor „Putnika”, a
umoljen je Rešif-Safet bej, da bude
keyman za budući carigradski klub i
da zastupa Tursku. Tako je u pri-
jateljskoj rotarskoj atmosferi priredje-
no jedno večer koje je nesumnjivo još
i više doprinelo zbliženju balkanskih
naroda, u cilju rotarstva.

Rotary Club München naglasio je
na svojoj sednici od 22 avgusta va-
žan izvadak iz pisma njihovog guver-
nera koji glasi: *Rotari koji ne nalaze
vremena da učestvuju na nedeljnim sed-
nicama, nemaju nikakve vrednosti za
rotarski pokret.* I naš se guverner nebi
ogrešio da ovo pomene u svome pismu.
— Na sednici pak od 5 septembra dr-
žao je interesantno predavanje dr. Kap-
peler iz Šangaja. Predavač dugo već
živi u Kini i upoznat je sa pitanjima
daljnijeg Istoka. Iznosi uzroke japan-
skog napada na Šangaj 1931, koje je
docnije izazvalo veliki rat protiv Kine.
Kinezi su se hrabro borili i posle 7-ne-
deljne krvave borbe Japanci su uništili
jedan deo varoši Čapej, veliki kao da-
našnji München. O trgovačkim odnosi-
ma između Nemačke i Kine, predavač
veli da su relativno dobri, i ako Japan-
ci nude svoju robu daleko ispod nji-
hove prave vrednosti i time stvaraju o-
pasnu konkurenciju evropskoj robi.

Osvajanjem Mandžurije dobio je Japan bogate izvore za drvo, gvozdje i uglj. Predavač prelazi na pitanje vojske u Kini i veli da tamo prave vojske nema. Zemlja je ogromno velika i podeljena na bezbroj državica, kojima upravljaju kineske vodje. Cele neke provincije stoje pod vlašću boljševičkih zavojevača, imaju dosta ratnog materijala i to ih održava. Nemački oficiri u Kini su učitelji po trupama. U Nankingu žive oko 100 nemačkih oficira porazmeštano po raznim jedinicama i na raznim položajima. — 14—15 oktobra obavljena je u Münchenu proslava 5-godišnjeg opstanka rotary-cluba, gde su izvršene velike rotarske svečanosti i zajednički obadi. Proslavu su čestitali iz Jugoslavije: naš guverner Stojadinović i mnogi klubovi.

Rotary Club Berlin saslušao je na sednici od 13 septembra izveštaj sa lozanske konferencije i E. A. C. koji je podneo rotar Thierry. U izveštaju naglašava da je guverner 77 distrikta Stojadinović raspravljao pitanje nezaposlenosti u odnosu prema kapitalizmu i komunizmu. Stojadinović je — veli izveštač — naglasio da je svetski rat imao 10 miliona mrtvih dok nezaposlenost broji 30 miliona žrtava. — Na sednici od 20 septembra izveštava se da je 30 nemačkih rotara krenulo u Englesku i da je već stiglo u London. Oni prave posete rotarskim klubovima u Engleskoj i Škotskoj, gde će tamošnjim klubovima dati objašnjenje o Nemačkoj. Na londonskom banketu govorio je Stutgartski predsednik Schippert i objavio vrlo odredjena uveravanja o miru narodnog kancelara Hitlera. Svet mora iskrenost ove volje za mirom priznati a ta je volja i volja Nemačke. Nemačka deviza „Nemačka iznad svega” isto znači što i „Opšte dobro prema dobrom pojedinca”. Ovaj od Hitlera visoko istavljeni ideal duboko je ušao u srca međunarodnog rotarskog pokreta i svijuu rotara. — Na sednici od 27 sep-

tembra objavio je potpredsednik Flinsch da će se i u rotary-klubu uvesti svake prve srede u mesecu jednostavan obrok od 50 pfeniga dok ostatak do redovno plaćane sume za obrok ide u fond za nezaposlene.

Rotary Club Paris na redovnoj sednici od 27 septembra ove god. održao je predsednik kluba rotar Appleton, koji se nedavno bavio u Jugoslaviji, veliki izveštajni govor o svome putovanju po Evropi, pa je između ostaloga kazao i ovo: „Dragi drugovi, ... što se mene lično tiče, ja sam svoje odsustvovanje upotrebio da prisustvujem jednom međunarodnom kongresu, koji mislim da je interesantan za samo Rotarstvo.

Ovaj me put vodio u Jugoslaviju i ne treba da vam kažem, da nisam prenebegoao priliku a da usput ne posetim prijateljske klubove i one u Italiji i one u Jugoslaviji.... Medjutim sam učinio posete drugim klubovima a naročito sam bio na najljubazniji način primljen u R.C. Beograd, koji se nalazi u punom procvatu. Moram vam reći, da sam bio veoma zadivljen, srećno zadivljen, razvitkom koji je učinio grad Beograd. Ja sam ga video ima tome već 31 godina. Onda je bio jedna palanka gde se ispoljavao Kraljev dvorac, koji je docnije bio svedok slavnom razorenju, i gorda tvrđjava, koja ležeći na divnom položaju, na jednom od najlepših u Evropi, dominira stavama Dunava i Save. Ponovo sam našao tvrđjavu i Kraljev dvor, ali okolo njih u mesto niskih kuća, koje su u ostalom davale Beogradu jedan pitoreskan izgled vrlo velikog sela, naišao sam na naselje sasvim moderno, gde se trgovina i industrija neprestano razvija. Očevidno naši prijatelji u Beogradu čine sve što im je moguće da svoj grad izdignu na nivo jedne od najlepših prestonica sveta.

Moram još reći da je uspomena na Francusku tu veoma živa i mogao sam

se diviti, ne bez uzbuđenja, jednom delu sasvim modernom i veoma uspešom, delu jednog velikog jugoslovenskog vajara, Meštrovića, koje je podignuto u sredini parka, koji dominira ovim pitoreskim krajem o čemu sam vam malo čas govorio. Delo je divan Spomenik priznanja Francuskoj sa natpisom u srpsko-hrvatskom jeziku: Mi volimo Francusku, kao što ona nas voli.

Imao sam čast da budem primljen u privatnoj audienciji kod Kralja Aleksandra kome sam izrazio, ješ jednom, sva osećanja koja mi gajimo spram naroda, koji nas je tako veličanstveno primio. Mogao sam se s Njim potsetiti na stare uspomene sa ratišta na Istoku, gde sam imao čast la Ga sretnem u toku rata, i mogu vam kazati, da mi je ostala impresija, i pokraj svijju izvanredno velikih teškoća koje je Jugoslovenski narod prebrodio već od nekih godina, da je taj narod na najboljem putu da vaspostavi slogu medju svima svojim i da preduzme novi napredak.

Beogradski me je klub primio najsrdačnije. Ponavljam da je u punom procvatu.

Na kraju se moram opet vratiti na dalmatinsku obalu, gde sam bio primljen sa isto toliko mnogo prijateljstva kod naših drugova u Splitu. Vi znate da se Split do poslednjih istoriskih dana zvao Spalato, na uspomenu jedne palate, danas u ruševinama i nepriznavanju ali sa veličanstvenim ostatcima. To je palata Dioklecianova, koji se rodio u tom mestu i kuda se povukao posle njegove abdikacije. Iskopavanja su vršena već mnogo godina pod upravom mgr Bulića, koga sam video i

koji je bio ljubazan da mi pokaže nekoliko najlepših ostataka iz tog doba. Iskopavanja daju svakog dana izvanredno interesantne rezultate i ja sam ih mogao posetiti i u Splitu i u Solinu, koji je od Splita udaljen nekoliko kilometara, gde je otkriveno i na vidik izneseno jedno divno groblje sa vrlo lepim sarkofazima.

Splitski je klub smešten u hotelu Central, na jednom veoma pitoreskom mestu, koje je i samo uvučeno u ruševine Dioklecianove palate. On je pun aktivnosti i želi samo da održava najsiđačnije i neprekidne veze sa klubovima celog sveta a naročito sa francuskim klubovima. Kao znak svoje naklonosti, splitski mi je klub predao svoju zastavicu, koju imam čast da donesem R.C. Paris, i koja će se odsada lepršati na svima našim svečanim sednicama.

Ima još jedan klub u Dubrovniku, u staroj Raguzi, koji je sad u organizaciji. Dubrovnik je izvesno jedno od najinteresantnijih naselja ovog kraja, ogradjen je zidovima, koji nas mogu potsetiti, iako dosta daleko, na zidove Carcassona. To su krasni spomenici, gotovo svi iz doba kada je italijanska umetnost Srednjeg veka i Renesanse nametala svoju superiornost Evropi i celome svetu. Naši prijatelji u Dubrovniku su vrlo aktivni, poželjni su da liče na velike klubove sa drugih mesta i mi ne možemo a da im ne poželimo dobar uspeh na budućem stvaranju njihovog kluba....

Eto dragi drugovi ono što sam imao da vam kažem. Žalim što je to malo duže ispalo, ali vi dobro znate da advokati ne napuštaju tako lako reč kad je dobiju!

(Paris-Rotary, 233—1933)

K.

„JUGOSLOVENSKI ROTAR“

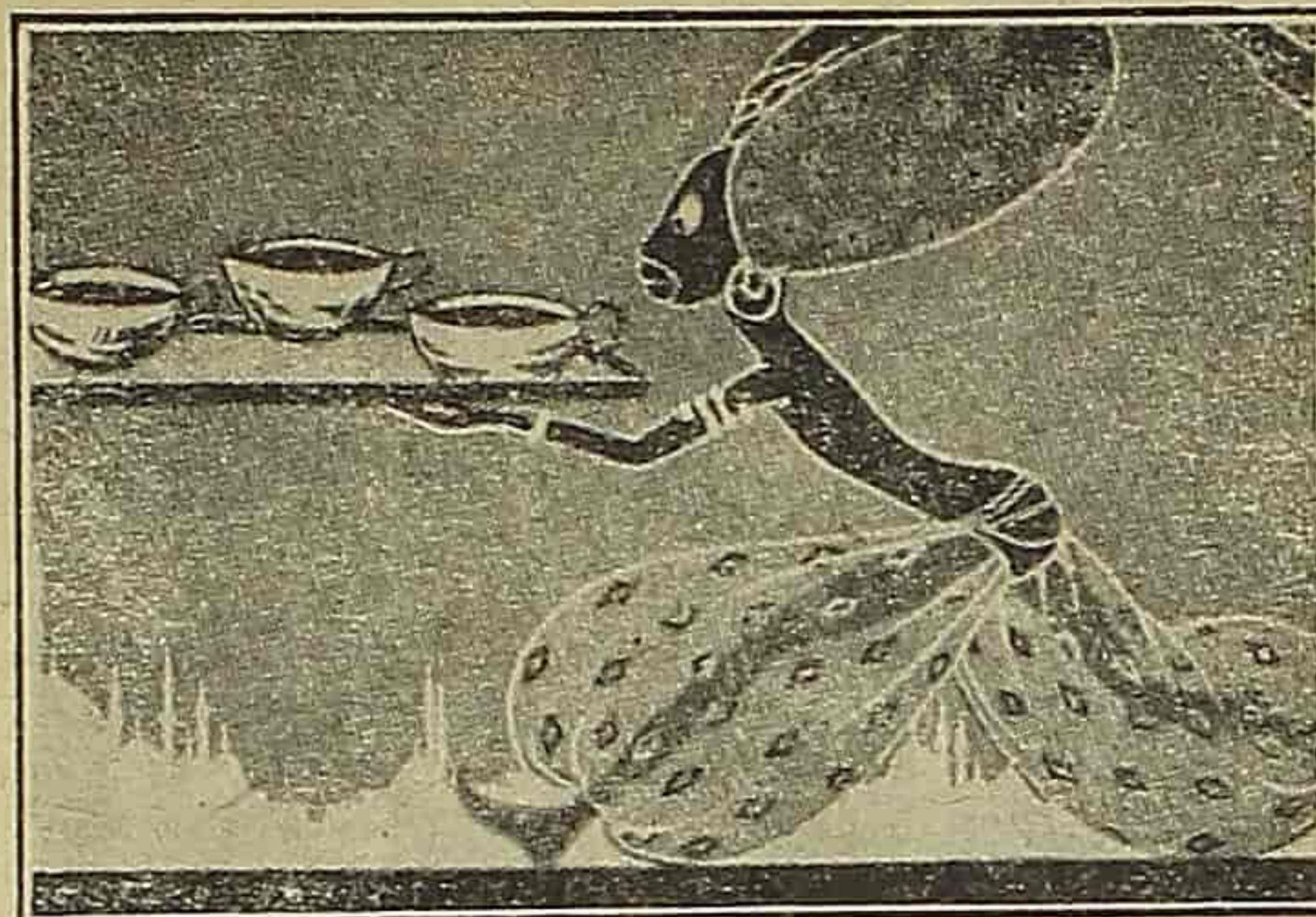
is the Official Monthly Newspaper of all Rotary Clubs in Jugoslavia. Appears on the 15th of every month. Editor Dr Milan Stojadinović, Governor of 77 District R. I.

Главни и одговорни уредник: др. Милан Стојадиновић, 10, Карађорђева, Београд
Графички уметнички завод „Планета“ (Срет. Ил. Обрадовића, Ускочка 8).

VINO U BUTELJAMA

odlične
štajerske kvalitete
preporuča
iz svojih
vinograda

Nik. P. Jurković
Radvanje kod Maribora

Želite šalicu odlične kave?
KUŠAJTE nenadmašivu

RAMIKU KAVU!

MARIO MIKULIČIĆ-RABIĆ
VELEPRŽIONA / SUŠAK

YUGOSLAVIA EXPRESS AGENCY

L T D.

STEAMSHIP, PASSENGER AND FORWARDING AGENTS / TELEGR.: „YUGEA“
DUBROVNIK 2

Head Office: LONDON, 25.

Cockspur Street S. W. 1. Incorporating Yugoslav Travel Bureau

ESCORTED AND INDEPENDENT TOURS

All tickets issued in advance for Through journeys from England
The Yugoslav State Railways / Local and other Steamship Companies
Independent Inclusive Travel etc.

SPECIAL FACILITIES FOR HOTEL RESERVATIONS TOURS-SIGHTSEEING

Branch Offices: Belgrade, Zagreb, Sušak, Ljubljana, Sarajevo, Brod on Sava,
Split, Brčko, Fiume. Goods carried from and to United
Kingdom at reasonable through rates

GENERAL AGENTS FOR:

Anglo-Saxon Petroleum Co. Ltd. / Cunard Line / Anchor Line / Anchor Donalson
Line / Blue Star Line / White Star Line / Red Star Line / Orient Line / American
Line / White Star-Dominion Line / Ellerman & Papayanni Lines Ltd. / Ellerman's
Wilson Ltd. / America-Levant Line Ltd. / Imperial Airways Ltd.

**Фабрика
РАДИАТОРА
И КОТЛОВА
Вел. Бечкерек**

Једина у земљи која
израђује радиаторе и
котлове од ливеног
гвожђа. Квалитет од-
личан. Цене умерене

БОСТОН

БЕОГРАД

препоручује
своју првокла-
сну робу без
конкуренције.

**КОВНИЦА
А.Д. • БЕОГРАД**
ВОЈВ. МИШИЋА БУЛЕВАР 45

прима све поруџбине
значки и осталих ро-
тарских амблема,

**ХОТЕЛ
СРПСКИ
КРАЉ**

БЕОГРАД

Главни стан бео-
градског Ротари
клуба

